

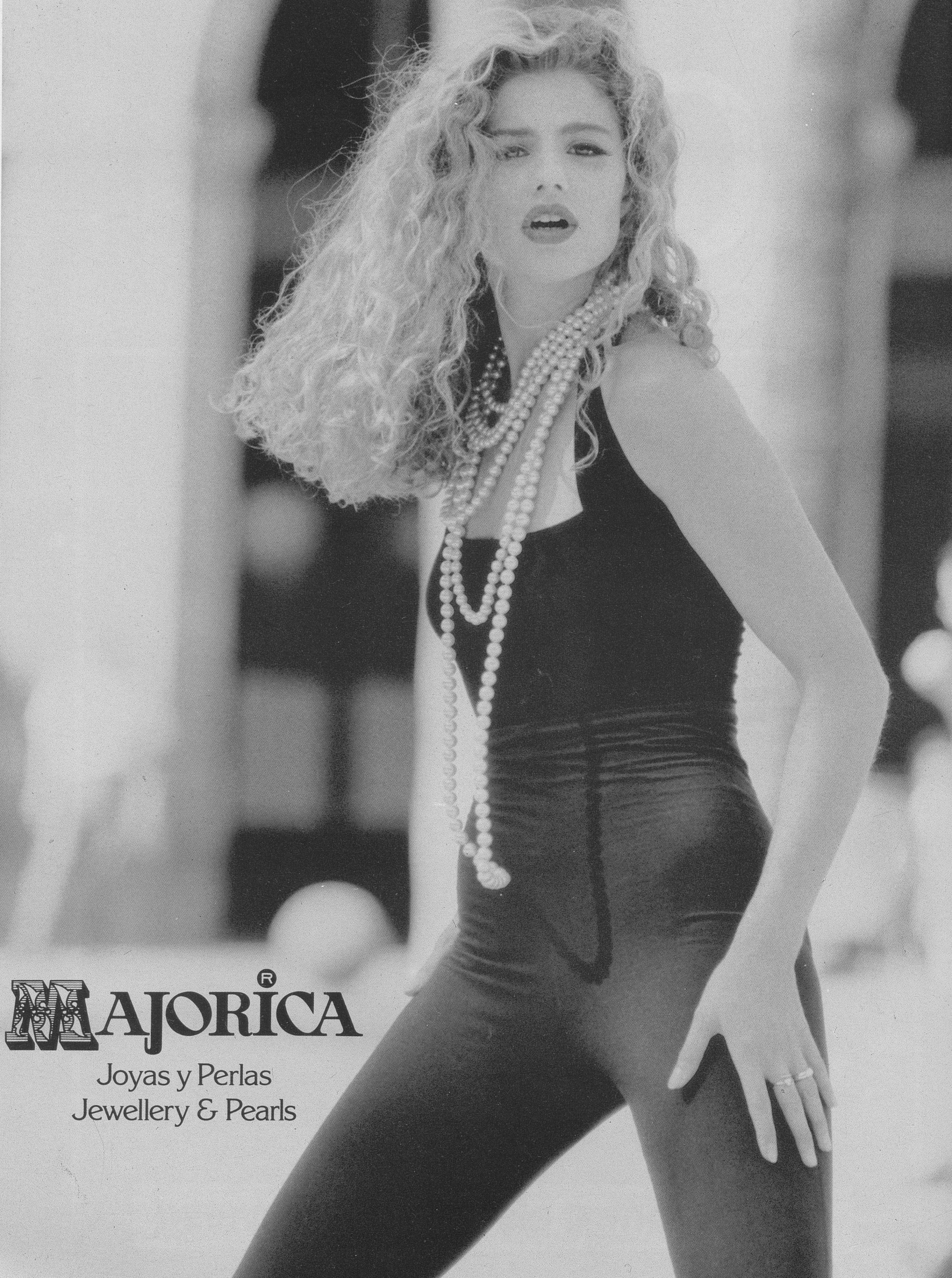
ona

Quadern de debat

13 - octubre 1993 - 400 ptes.

Custer contra els sioux o viceversa

MAJORICA[®]

Joyas y Perlas
Jewellery & Pearls

ona

Quadern de debat

nº 13, octubre 1993

Edita: Fundescoop - Balears.

Directora-Delegada: Sinfo García Gómez.

Assessor Jurídic: Juan A. González.

Director: Sebastià Verd.

Consell assessor: Empar Rocabruna (economista), Pere Mascaró (economista), Antoni Fleixes (economista), Jaume Garau (psicòleg), Mateu Carrió (arquitecte), Pedro Calvo (administratiu), Josep Forteza Rei (empresari), Juan González (advocat), Sinfo García (directora Fundescoop).

Secretària de redacció: Magdalena F. Mulet.

Redacció i col·laboradors: Constanza Forteza, Gina Garcías, Antoni Llompart, Miquel Massutí, Joana M. Roque.

Disseny: A. Caro

Impressió: Grafinsa. Tel. 29 32 61, Palma.

Administració i Publicitat: Fundescoop-Balears. Sant Miquel, 68 A, 5. Tel. 72 72 58. Fax 71 40 21. 07002-Palma de Mallorca

Dipòsit legal: PM-608-1992

Preu: 400 pessetes

Subscripció: 3.500 ptes. per any (10 números)

(Miquel Massutí és l'autor de totes les fotografies no signades)

Comença el curs

Aquesta serà una tardor difícil. Més enllà dels tòpics que parlen d'una primavera d'hivern calenta, amb mobilitzacions sindicals per una banda i polítics que debaten l'estat d'autonomia per l'altra, és aquest el temps en què les forces de les circumstàncies fan que s'hagi de fer front a la crisi econòmica més forta que han patit les Illes des de l'aparició del turisme de masses. És, per tant, un moment d'anàlisi i de previsió per dur endavant els canvis que una estructura econòmica envellida ha de necessitar per fer front als reptes del futur. Ja no hi pot haver retards.

Al darrera hem deixat un estiu que va començar amb un triomf electoral socialista que, això no obstant, a les Balears va reforçar el poder del Partit Popular que ja du deu anys al Consolat de la Mar. El president Cañellas ha aprofitat aquesta victòria que jutja com a pròpia per remodelar el seu govern i incorporar cares noves i ben joves que, ara per ara, li permeten apuntalar el seu poder personal en un període que, com hem dit, és decisiu per al futur de la nostra comunitat.

Davant aquesta personalització absoluta de la política balear entorn del president del Govern, el Parlament Balear sorgeix necessàriament com a caixa de ressonància de tot el que passa a la societat. En el decurs de les pròximes setmanes es desenvoluparan diversos debats molt clarificadors. El primer serà, inevitablement, a pesar del desig d'ajornar les explicacions, entorn dels esmentats canvis de govern i, tot d'una després, el plat fort: el ja tradicional estat de l'autonomia que, en opinió generalitzada, serà una prova de foc per a tots els grups polítics ja que la legislatura passa el seu equador i ja es defineixen les estratègies de cara a les eleccions autonòmiques de 1995. És per això que aquest número d'ONA té un caire més polític que econòmic o social, en contra del que acostuma ser habitual, encara que és evident que la política no pot ser altra cosa que la suma dels altres dos conceptes plegats.

Sigui com sigui, el Parlament esdevindrà aquests mesos el camp de batalla entre el Partit Popular en el poder autonòmic (amb la incògnita continua del seu aliat-enemic Unió Mallorquina) i el conjunt de l'oposició. És el terreny de lluita del **general Custer contra el indis sioux o viceversa (pàgs. 4 a 11)**, segons els malnoms de guerra sorgits quan el PSOE proposa un pacte d'oposició per aïllar el president Cañellas. Per això hem entrevistat tots els portaveus parlamentaris: **Joan Huguet (PP) (pàgs. 12 a 17); Francesc Obrador (PSOE), (pàgs. 18 a 23); Pere Sampol (PSM), (pàgs. 24 a 29); Miquel Pascual (UM), (pàgs. 30 a 35) i Cosme Vidal (FIEIF) (pàgs. 36 a 41)**, així com **Eberhard Grosske (IU) (pàgs. 42 a 47)**, que completa l'ample ventall ideològic amb representació parlamentària.

ONA pretén, amb aquest número, posar pròleg a un curs polític problemàtic però apassionat.

Tarja de subscripció

ona
Quadern de debat

En

Adreça

Ciutat Tel

C/c. Banc o Caixa d'Estalvis

Signatura

El general Custer contra els indis sioux o viceversa

per Sebastià Verd

La suma de totes les forces de l'oposició de les Illes Balears serien els integrants de la gran tribu dels sioux, segons la terminologia del president Cañellas qui, a la vegada, representaria el paper del general Custer, tal com deia el secretari general del PSIB-PSOE, Joan March. Aquesta és la gran batalla política, tot un argument de pel·lícula, que començarà a ser representada aquesta tardor de cara a les pròximes eleccions autonòmiques d'aquí dos anys. El guió ja s'escrivi enmig d'una greu crisi econòmica que amenaça a elevar la fallida d'empreses i el nombre d'aturats per sobre de tots els sostres històrics coneguts. De fet, entre fàbules d'indis i generals yankees, el que és en joc és el model econòmic i social de les Balears del segle XXI. Això fa que prendre partit entre les tropes d'un o altre bàndol sigui, avui per avui, molt més que un simple exercici d'imaginació.

Pocs dies després de les eleccions generals del passat sis de juny el secretari general dels socialistes de les Balears va interpretar públicament els resultats de les urnes. El Partit Popular havia aconseguit més de cent noranta mil vots, una xifra que trencava tots els motllos passats, però que - en opinió de Joan March - no significava la consagració de l'hegemonia de Gabriel Cañellas dins la societat balear, sinó una simple victòria per la mínima, suficient per governar però que no li basta per liderar una sortida a la crisi. Certament la dreta havia format una pinya entorn del seu lideratge, però el conjunt de tots els partits de l'esquerra només se situaren a vuit mil paperetes de diferència, un marge suficientment estret com per fer possible la presentació d'una alternativa de poder a les pròximes eleccions.

UN PACTE DE PROGRÉS

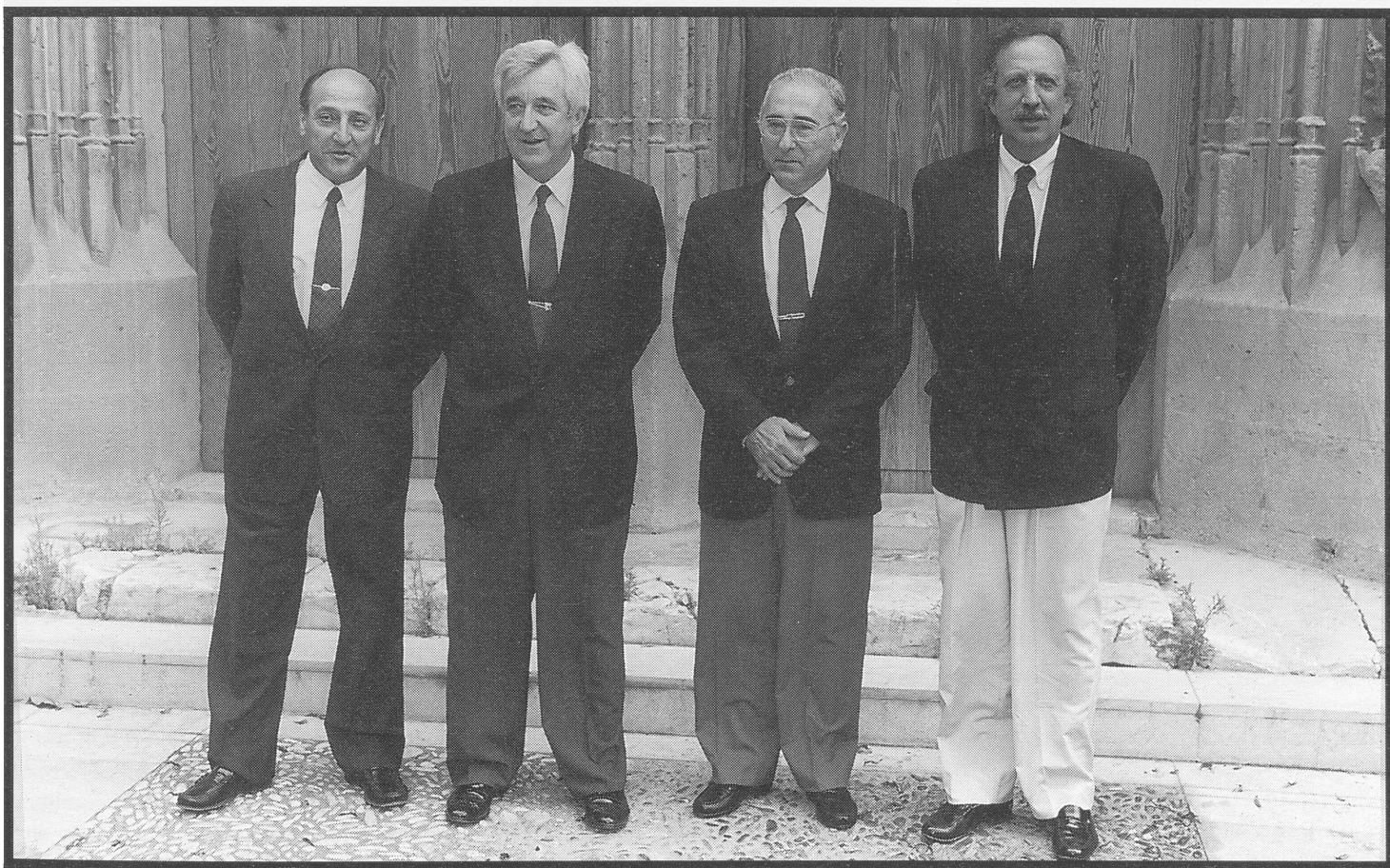
El secretari general del PSIB - PSOE va constatar que els vots del PSOE, Esquerra Unida, PSM i Els Verds sumaven més que els del Partit Popular i que només els resultats d'Unió Mallorquina, per magres que fossin, salvaven la dreta de perdre la majoria. Segons Joan March aquesta situació permet imaginar un futur govern de progrés en el qual es podrien incloure tots els partits de l'esquerra i, fins i tot, partits que es defineixen de centre, com UM. Va parlar d'un pacte de progrés que podria funcionar des d'ara mateix, des de l'oposició, per tal d'aconseguir que el govern de Gabriel Cañellas adopti mesures de govern que facilitin la solució als greus problemes econòmics i socials que pateixen les Illes. Es tractaria, en definitiva, d'estructurar una oposició conjunta sense que aquest hipotètic pacte significàs cap pèrdua d'independència dels partits signats, sinó una simple coordinació de les seves estratègies respectives.

La resposta del president Cañellas va ser immediata. Des de l'eufòria del doble triomf electoral - victòria sobre el conjunt de l'esquerra i, de manera molt especial, sobre Unió Mallorquina - va fer befa de la proposta del PSOE. "Amb aquest pacte - va dir - l'única cosa que demostren els socialistes és que saben que tot sols mai no em podran guanyar". La dreta de les Illes acabava de reaccionar davant unes eleccions generals absolutament bipolaritzades entre el PSOE i el PP donant un suport gairebé unànimement als populars (Gabriel Cañellas havia participat molt activament a la campanya) mentre que el vot d'esquerra s'havia dividit més que mai. Va ser contemplat aquesta realitat de les urnes quan va dir que la proposta de Joan March a favor d'un pacte de les "forces de progrés" li semblava una estratègia d'indis, "com una pel·lícula, on tots els sioux han de juntar-se per fer la guerra al gran home blanc".

Durant la campanya electoral el portaveu socialista en el Parlament balear, Francesc Obrador, qui amb tota seguretat

Un nou govern per a una nova època

Una imatge per a la història

tornarà a ser el candidat a president del govern el 1995, acusa Cañellas de voler exercir un control absolut sobre la política balear, “de pervertir els mecanismes democràtics per aconseguir el control caciquil de l’estructura social”. El president Cañellas no accepta ser acusat de cacic, però no amaga el desig de concentrar a les seves mans tant de poder con sigui possible. La derrota d’Unió Mallorquina a les urnes i els canvis de govern fets pocs dies després confirmen aquesta intenció de qui se sent afalagat quan li diuen “l’amo” mentre li agrada ser, en definitiva, el “senyor” de les Illes.

UN CANVI DE FORMA I DE FONS

Una setmana després de la victòria socialista en el conjunt de l’Estat i del PP a les Balears el president Cañellas provocava els canvis de govern més espectaculars de tots els que ha dut a terme durant els seus deu anys de mandat. Sis nous consellers, tres dels quals menors de trenta anys entraren a formar part del gabinet. Rosa Estaràs, vice-presidenta (27 anys) ja ho havia fet com a consellera un mes abans en substitució de Francesc Gilet, destinat a Madrid com a nou diputat conservador. La direcció estatal del PP havia donat ordre de fer un canvi generacional en el partit i, sobretot, en aquelles institucions on tenguessin responsabilitat de govern. Els conservadors havien fracassat en el seu intent d’entrar a la Moncloa, però José María Aznar s’hi havia acostat més que mai, de manera que l’estratègia del partit havia de ser, a partir de llavors, la de donar una autèntica imatge de canvi. Més enllà del canvi sobre el canvi que proposen els socialistes, els conservadors volen accentuar una imatge de liberalisme allunyada dels vells autoritarismes de la dreta: Joan Flaquer (28), Catalina Cirer (28), Bartomeu Reus (36), Jaume Matas (37) i Bartomeu Cabrer (50) constituïen en aquest sentit una excel·lent coartada. Gabriel Cañellas va aprofitar aquesta circumstància per fer el seu joc. Madrid vol cares noves, polítics que puguin ser l’alternativa del segle que ve i, doncs, què millor que oferir la imatge d’un nou govern format per joves professionals capaços de dur les regnes de la societat més pròspera, malgrat tot, de l’Espanya actual? El President no ho dubtà, es decidí a fer un canvi generacional i, al mateix temps, es va desfer de l’entramat polític sobre el qual havia sustentat el seu poder al llarg de tota una dècada de govern conservador. Cañellas havia regnat sobre el poder dels dos principals sectors econòmics de les Illes, la construcció i el turisme, que tenien en el govern els seus propis representants, els consellers Saiz i Cladera. D’ara endavant ja no hi podrà haver cap altre interlocutor vàlid davant els poders econòmics més que ell mateix, el President. Ho va dir ben clarament durant la presa de possessió del nou executiu quan va afirmar que els joves consellers que havia nomenat tenien menys compromissos que els anteriors.

UN CANVI D’IMATGE PER A UNA NOVA ÈPOCA

Per entendre aquesta situació cal remuntar la recent història política i econòmica de les Balears. Les Illes havien sofert les conseqüències de la crisi dels anys setanta i es disposaven a aprofitar la bonança dels vuitanta, però després de la transició política la UCD, que havia liderat els primers anys de la democràcia, s’enfonsà. Gabriel Cañellas aconseguí frenar el PSOE tant pel conservadorisme tradicional de les Illes com per

Indis i yankees en el camp de batalla

haver sabut pactar amb els poders econòmics que, al capdavant, foren els que obligaren a l’hereva del centrisme, UM, a tombar la balança cap els populars. En el repartiment d’influències, els dos motors econòmics quedaven dividits entre la Conselleria de Turisme, en mans d’un conseller, Jaume Cladera, elegit directament pels hotelers i la Conselleria d’Obres Públiques de la qual es va fer càrrec un enginyer de camins, Jeroni Saiz, convençut que en temps de prosperitat no es podrien posar traves a l’urbanisme. El poder personal de Gabriel Cañellas es va anar consolidant al llarg dels anys. Mentre les economies europees permetien que el turisme s’expandís, era possible mantenir el difícil equilibri, però a partir de 1992, quan ja és evident que s’ha entrat en un nou període de crisi, els interessos enfrontats reapareixen

virulentament. El President intentà evitar el ressorgiment del centrisme colonitzant d’Unió Mallorquina, però un sector d’aquest partit es rebel·là i decidí reforçar el seu caràcter nacionalista. Cañellas reaccionà cessant Maria Antònia Munar com a consellera, la qual cosa donà lloc a una etapa d’inestabilitat política que, a curt o a mig termini, hom suposa que durà al trencament del pacte de govern, encara que previsiblement no significarà cap moció de censura després de contemplar els resultats de les darreres eleccions. Aquesta és una nafra que Gabriel Cañellas ha evitat que sagnàs, però que encara no és cicatritzada.

CONSTRUCTORS I HOTELERS, UNA ENTESA TRENCADA

D’altra banda, els pactes conjunturals entre urbanitzadors i hotelers - moltes vegades les mateixes persones o el mateix capital - havien permès compaginar un desenvolupisme d’arrels absolutament liberals, si més no des de l’ús i l’abús del territori, amb una idea del turisme com a motor econòmic que calia controlar per tal de no degradar la seva imatge. Els decrets Cladera i els plans d’embelliment eren no només compatibles, sinó aliats amb la construcció, de manera que l’equilibri de forces es mantenia, mentre la balança entre oferta i demanda guardava una certa estabilitat en el mercat, però quan aquesta es va desfer ja no passà el mateix amb l’anunci

Al servei de les Balears amb totes les nostres energies

Gesa
Gas y Electricidad SA

del POOT (Pla d'ordenació de l'oferta turística) perquè significava un element de discòrdia entre els dos puntals del govern autònom. Quan el conseller Cladera rebé el suport unànim de la patronal dels urbanitzadors el President hagué de decidir-se per primera vegada en deu anys a favor d'una de les dues parts i la seva postura va ser, com s'ha vist després, apostar per mantenir el model de desenvolupament del passat, basat en el consum de territori i en la construcció, a pesar que -ja després de consumada la crisi de govern - tornàs a afirmar en una entrevista feta per "Diario de Mallorca" que "sortirem de la crisi econòmica, però el temps passat ja no tornarà mai més". És evident que el temps passat al qual es referia no era l'esplendor turístic, que aquest estiu ha tornat a batre rècords, sinó el de la construcció.

EL PODER PERSONAL DEL PRESIDENT

El President ha aconseguit reforçar el seu poder personal, però l'homenatge multitudinari del sector turístic al conseller cessat, Jaume Cladera, va demostrar el grau de divisió social entre els diferents poders econòmics de la societat balear. La prosperitat havia unit els interessos, encara que fos a costa de la pèrdua de bona part del capital paisagístic de les Illes, però la crisi ha destapat l'olla de les diferències i ha engegat una guerra d'interessos que només una reactivació econòmica pot evitar. El PP intenta donar aquesta imatge, mentre que el seu soci de govern, Unió Mallorquina, no ha renunciat a recuperar el terreny perdut, a pesar de la travelada electoral, encara que a hores d'ara no hi hagi elements de judici per a saber si, finalment, decidirà incorporar-se a les tribus dels indis sioux o si, per contra, té intenció de continuar integrant els batallons del general Custer.

Però, al fons, tal com hem dit, el que és en joc no és només el lideratge personal d'una o altra força política o, més ben dit, d'un o altre personatge polític, sinó el model de desenvolupament que s'ha de triar per resoldre els greus problemes econòmics i socials que pateixen les Illes després de trenta anys de desenvolupisme. La massificació de l'oferta turística ha provocat un sobredimensionament de la capacitat hotelera i amenaça a fer el mateix amb l'anomenada oferta extrahotelera, el que pot dur l'economia balear cap a un carreró sense sortida molt a curt termini si no s'adopten amb urgència les mesures correctores.

UNA SOCIETAT AMB POR AL CANVI

Mentrestant, el president Cañellas juga amb un avantatge polític: la por de la societat davant les reformes, per molt necessàries que siguin, i el fet evident que, malgrat tot, el comportament econòmic de les Illes davant la crisi és comparativament millor al d'altres comunitats espanyoles. Si més no, l'economia balear creix, encara que molt dèbilment, mentre que l'economia del conjunt de l'Estat és en recessió. I això és així gràcies que el turisme, una vegada més - com passà en els anys setanta - es mostra molt més sòlid del que es podia esperar. No obstant això, hi ha una dada a tenir en compte que diferencia aquests moments de les successives crisis de fa vint anys, i és que la demanda turística ha evolucionat cap a noves exigències que no s'havien previst anteriorment. Les Illes ja no són ni barates ni exòtiques i, a

més, els nous costums europeus demanden major qualitat tant de serveis com mediambiental. Enguany, com a conseqüència de la devaluació de la pesseta i de la inestabilitat política dels mercats competidors de la Mediterrània, s'ha salvat la temporada pel que fa a l'ocupació hotelera. L'aeroport de Son Sant Joan ha tornat a batre rècords, superant la barrera dels cent mil passatgers en una sola jornada i, una vegada més, com en els vells temps, s'ha tornat a emprar la paraula "overbooking". Les Illes han col·locat el cartell de "no hi ha bitllets".

MALGRAT L'OVERBOOKING LA CRISI CONTINUA

I no obstant això, la crisi no ha desaparegut. En ple estiu les xifres d'atur reflectien una situació molt preocupant i que, sens dubte, ha de ser especialment incòmoda per al Govern balear i per a la seva política de no posar traves al creixement de l'oferta turística. La impressionant capacitat d'allotjament de les Illes és, fins i tot, insuficient durant els quinze dies centrals de la temporada alta, però aquest fet no es contraposa a un augment de la contractació de mà d'obra sinó que, al contrari, cada any es perden més llocs de feina. Quan la resta de l'economia fa aigua per tots els costats les esperances dels empresaris i dels sindicats giren cap al turisme, però s'observa com en els darrers dos anys s'han perdut més de sis mil ocupacions en temporada alta. És a dir, que ens trobam davant un fenomen d'atur endèmic. En aquests moments sembla totalment impossible poder reduir el nombre de desocupats per davall dels trenta-set mil del mes de juliol, dels quals més del cinquanta per cent corresponen a aturats de llarga durada. Aquesta és la situació del sector turístic. Els hotelers lluiten per poder pujar els preus de cara a la temporada de 1994 a l'empar d'una devaluació de la moneda de prop del vint-i-cinc per cent en relació al marc alemany, però aquesta és una missió que moltes vegades esdevé gairebé impossible i, en conseqüència, la solució per als empresaris és reduir preus, el que quasi sempre vol dir reduir personal. D'aquesta manera milers de llocs de treball han desaparegut o, en el millor dels casos, han estat substituïts per contractes a temps parcial o per hores que, evidentment, segons ha denunciat el sindicat UGT, no només no solucionen el problema sinó que accentuen la incertesa laboral i provoquen l'aparició d'un germen de conflictivitat que pot esclatar en el moment més inesperat.

LES ILLES, UN MIRATGE ECONÒMIC

No obstant això, ha estat el turisme que ha permès mantenir l'economia balear en dades positives pel que fa al Producte Interior Brut, la qual cosa ha servit al nou conseller d'Economia, Jaume Matas, per mantenir l'esperança que l'any finalitzarà amb un augment de l'u per cent del PIB, un resultat satisfactori en contraposició al del conjunt de l'Estat. Les Illes podrien ser, vistes així, com un miratge dins l'horitzó que preveu el Banc d'Espanya que no s'amaga de parlar de recessió. Però aquesta situació no fa sinó disfressar l'estat d'ànim del carrer. El portaveu socialista, Francesc Obrador, deia a començament d'agost que els ciutadans contemplaven estorats com els hotels eren plens mentre que, per contra, les botigues, les cafeteries i els restaurants anaven magres. Tant la patronal de Restauració com la de Comerç han coincidit en les seves dades i xifren la baixada de facturació en un vint-i-cinc

El Parlament espera una tardor calenta

per cent sobre els ingressos de l'any passat. Es pot dir que aquest descens es deu a la dinàmica de la crisi que fa que els mateixos residents de les Illes hagin reduït les seves despeses, però també cal considerar que la despesa turística no ha millorat en absolut a pesar de la ja esmentada devaluació. Prudencio Vallejo, president d'AFEDECO, manifestava que en algunes zones turístiques, com la platja de Palma i Magaluf, on la crisi ha fet tancar nombrosos establiments comercials, les caixes registraven aquest estiu pèrdues d'ingressos de fins el cinquanta per cent.

LA CONSTRUCCIÓ I LA INDÚSTRIA, MOLT PITJOR

Però si el turisme navega a pesar de tot, la situació esdevé dramàtica tant a l'agricultura com a la indústria, a la construcció i al comerç. Segons les dades de l'Institut Nacional d'Ocupació, l'INEM, les Balears han perdut en un any fins un

cinc per cent de les seves empreses. L'any 1991 hi havia registrades 25.406 empreses, mentre que a començament d'enguany la xifra era de 24.282, és a dir, que se n'havien perdut més de mil, la major part de les quals corresponen al sector de comerç, construcció i restauració. Enguany la situació, lluny de millorar, s'ha vist agreujada fins el punt que s'hagi de parlar d'un procés de desertització industrial. El sector del calçat ha assistit a la suspensió de pagaments d'una de les seves empreses més emblemàtiques, Yanko, mentre que a la construcció qui s'enfonsava era Orisba Internacional, un altre pes pesat de l'economia mallorquina. Sens dubte són, aquests, dos casos que provocaren l'alarma, però no són, evidentment, els únics. Tota una contrada, com la del Raiguer, ha esdevengut aquest estiu el paradigma de la recessió: allunyada de les zones turístiques no sembla tenir més sortida que l'espera del miracle comunitari, és a dir, les subvencions que pugui rebre com a zona industrial en declivi, un trist

honor.

LA COSTRUCCIÓ, UNA FALLIDA FATAL

El panorama és descoratjador. L'agricultura i la indústria són en declivi però, malgrat tot, hi ha un horitzó d'esperança. L'agricultura s'ha d'adequar a les exigències de la Comunitat Europea però pot aspirar a fer-se amb una part substancial del mercat insular si compta amb la necessària complicitat de la societat. La indústria també pot fugir de l'estancament si aconsegueix dur endavant un pla de reindustrialització que conjugui la modernització de les indústries tradicionals amb noves indústries innovadores relacionades amb els serveis. La pitjor part correspon a la construcció que, només fa dos anys, era encara l'autèntic motor de creixement. A finals dels anys vuitanta aquest sector va protagonitzar un "boom" espectacular, que s'ha desinflat totalment en els dos darrers anys. El descens del nivell d'activitat de 1988 a 1993 ha estat del dos-cents per cent. Fa cinc anys es varen invertir més de 23.000 milions de pessetes només en la construcció d'hotels i apartaments, mentre que l'any passat la xifra no passà dels 4.400.

EL POOT, EPICENTRE DE LA POLÍTICA

Aquest és el principal motiu pel qual els promotors i constructors han vist amb temor un Pla d'ordenació de l'oferta turística, el POOT que, en opinió dels comentaristes, és l'epicentre de tots els moviments polítics recents. Els principals inspiradors de la tolerància urbanística dels darrers anys, que possibilitaren guanys multimilionaris a curt termini i que motivaren la ja històrica frase de l'ex-conseller Cladera ("hem d'acabar amb la cultura dels especuladors") no es

resignaven a perdre el control, pel la qual cosa s'oposaren, i continuaren oposant-se, que l'urbanisme de les zones turístiques, la gran veta d'or que ha alimentat l'especulació, passàs al control del sector turístic. Aquest, almanco parcialment, s'ha volgut distanciar dels constructors quan ha vist que el sobredimensionament de l'oferta era un suïcidi. De fet el hotelers no volen que els passi el mateix que als constructors, abocats ara a la fallida de les seves empreses perquè s'havien sobredimensionat i ja no hi ha feina per a tothom.

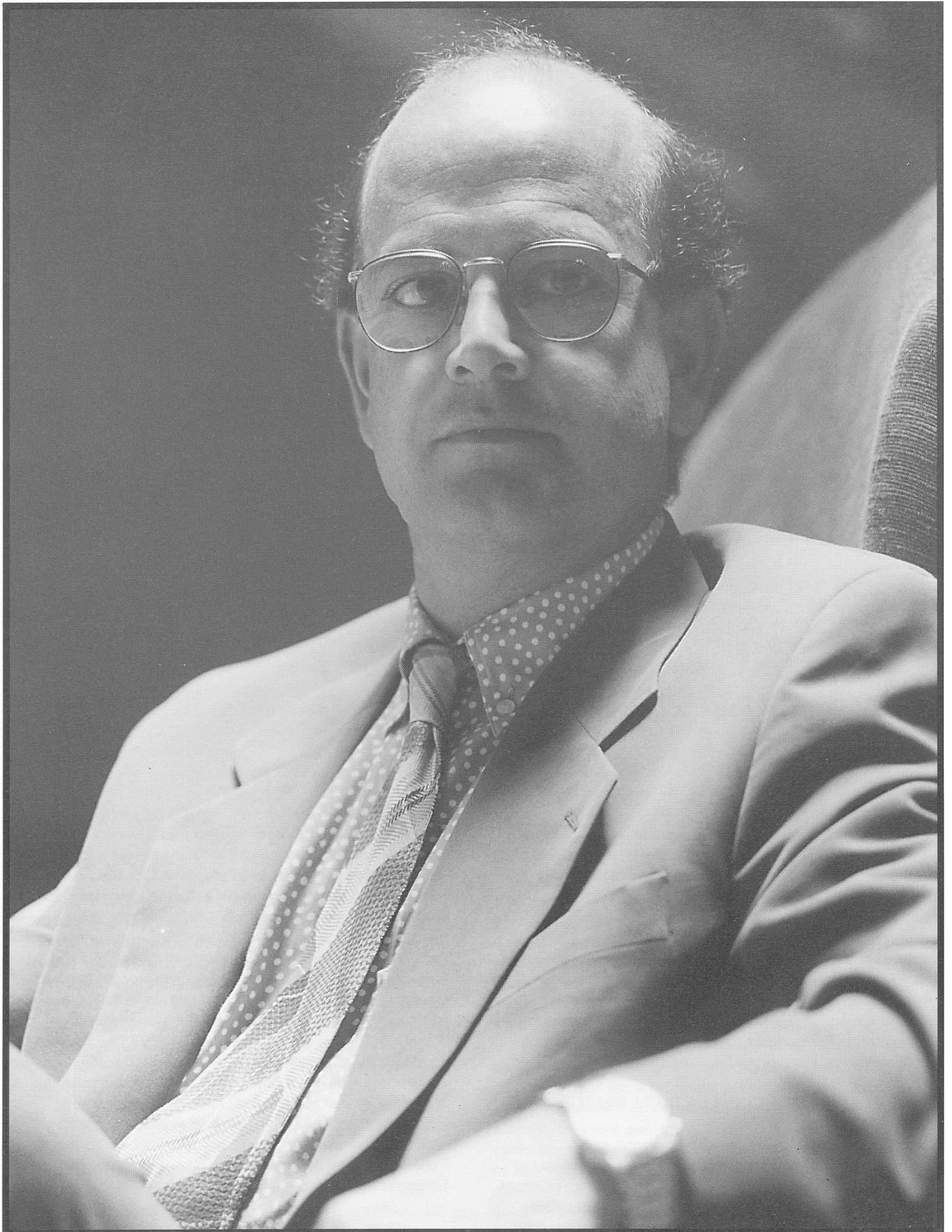
EL DIÀLEG SOCIAL I LA BONA IMATGE

El President va fer la seva crisi. El nou Govern ja és, teòricament, al marge dels sectors econòmics i pot actuar d'àrbitre. Tal volta per això, i per una qüestió d'imatge en temps de crisi, Cañellas autoritzà una fotografia que l'ex-conseller d'Economia, Alexandre Forcades, havia desitjat: la mesa del

diàleg social. No és el Consell Econòmic i Social que l'oposició demana des de fa anys, però significa la possibilitat d'un encontre entre el Govern i els agents socials que era inèdita a la societat de les Illes. Jaume Matas ha dit que la primera reunió, a finals de juliol, va ser molt esperançadora. Hi varen assistir el nou conseller i els dirigents de les patronals, CAEB i PIMEM, i dels sindicats CCOO i UGT. Aquests no són del parer del representant del Govern i desconfien de la voluntat política d'arribar a acords. Manuel Cámara, secretari general de CCOO, era de l'opinió que la mesa havia de ser de concertació, és a dir, que havia d'elevat propostes al Parlament amb el compromís d'execució per part del Govern. A més, acusà l'executiu balear d'ambigüitat, perquè mentre convoca al diàleg social retalla les inversions productives. El conseller d'Economia ja ha anunciat uns pressuposts restrictius per a l'any que ve. Per la seva banda l'oposició política tampoc no veu amb bons ulls una mesa de diàleg que els exclou. Tant el PSM com el PSOE pensen que s'hauria d'haver repetit la convocatòria del POOT que reuní tota l'oposició amb el Govern, els sindicats i les patronals, encara que després els treballs realitzats no haguin servit per res. Francesc Obrador qualificà la mesa d'una simple tertúlia que serviria de ben poc per solucionar els problemes de la societat.

Aquest és el panorama que s'observa des de l'atalaia del Parlament balear, restaurat aquest estiu i que a començament del curs polític haurà d'afrontar dos debats polítics seguits. El primer sobre els canvis del Govern i les circumstàncies que els han motivat. El President Cañellas parlarà, sens dubte, de les necessitats d'un relleu després d'una intensa etapa de desenvolupament polític i econòmic per preparar, ara, el Govern de l'any dos mil. Després vendrà el debat sobre l'estat de l'autonomia. El Parlament serà el camp de batalla on l'oposició, els sioux, tractaran de guanyar la partida als conservadors, però el general Custer compta amb més forces i, a més, els indis estan dividits. No hi haurà sorpreses, però la disputa no ha fet més que començar.

Però si el Parlament serà el camp de batalla polític, hom sap que ningú no podrà guanyar a llarg termini sense un ample suport social que passarà per les urnes del 1995, però que s'ha de començar a conquerir des d'aquesta mateixa tardor. A més, l'economia de les Illes Balears urgeix uns canvis estructurals que només es poden aconseguir amb un consens que va més enllà dels suports electorals. El president Cañellas ho sap, però creu necessari guanyar temps per evitar un trencament que, en la seva opinió, seria massa dramàtic. Pensa, sens dubte, que el model econòmic actual ha de ser modificat parcialment però que els canvis han de ser graduals, a poc a poc, i per això ha volgut tensar les regnes del seu poder personal tot fent un govern a la seva mesura "amb conseller sense compromissos particulars" (encara que s'hagi vist forçat a conservar els consellers d'UM, l'independent Pere Morey i els representants de Menorca i d'Eivissa). Per contra l'oposició política creu que els canvis ja s'havien d'haver fet fa temps, però fins ara no ha estat possible unir les estratègies per fer un front comú. Encara no hi ha hagut cap resposta formal a la proposta socialista d'un pacte de govern per coordinar les tasques de l'oposició i si cal del futur govern de la Comunitat Autònoma. La guerra del sioux no han fet més que començar.

La turbulenta intel·ligència del PP

Entrevista a Joan Huguet

per Gina Garcías

Té una biografia tan tumultuosa com apassionada. Una intel·ligència superior, una mirada que tot ho abasta, engrandida per les ulleres de miop, i un aire infantil que l'escassetesa de cabells no minora. Potser no arribà a establir-se fins que Gabriel Cañellas l'incorporà al seu equip, fa ara onze anys, i des de llavors no l'ha deixat marxar. Realment sorprèn el sedentarisme d'aquests anys en un home que, per provar-ho tot, es va fer mig franciscà i alhora paracaigudista esportiu. Que va estudiar psicologia i humanitats només per completar una trajectòria acadèmica excessivament tècnica i que canvià de destí professional per tal d'estar a prop de sa mare quan es va posar malalta. Defensa el coratge de la revolta i l'inconformisme davant la injustícia sense que això li suposi cam problema amb assumpció programàtica del Partit Popular, ni amb la disciplina interna del grup. Alguns apuntaran cinisme o ingenuïtat, però deu ser més aviat una barreja inclassificable d'inquietuds. Els que el coneixen l'aprecien.

L'any 82, quan per primera vegada els dirigents d'Aliança Popular el varen anar a buscar perquè s'integràs al partit, varen trobar, penjades al menjador de ca seva, una foto del Ché Guevara devora una altra de José Antonio Primo de Rivera i una tercera del Bon Jesús amb el lema "Se busca". Era la perfecta i sorprenent síntesi cromàtica d'una contradictòria però apassionada filosofia íntima. Fins l'any 83 no va donar el sí a la política. S'integrà al partit de Manuel Fraga i va presidir la candidatura d'Aliança Popular a Menorca. Un fitxatge que desconcertà la dreta de sempre, que el tildà de "rojillo

infiltrado", i els sectors progressistes, que veren en el fet una operació d'imatge d'Aliança Popular. Huguet recorda que va discutir la seva incorporació al partit conservador amb Joan López Casasnovas.

- És difícil entendre que una persona que se'n va a viure a un barri com el de Vallecas per fer una tasca social, que fa feina amb el pare Llanos i el bisbe Iniesta, al poc temps s'integri a un partit que en aquell moment -1983- era la dreta pura i dura del país.

Joan Huguet a pesar que als dos anys d'edat quedà totalment afectat per una paràlisi temporal que li repercutí també en la vista i l'obligà a dur un ull tapat fins als 10 anys, sempre va ser el més "pillo" dels tres germans que nasqueren a la seva família. També a l'Escola pública de Ferreries. Pertanyia a una família humil i ell mateix es va pagar els anys de batxillerat fent feina de fuster i de cambrer alhora que estudiava. A Madrid va fer la carrera de mestre d'escola i estudià Educació Física i Psicologia. A punt d'acabar, ho va deixar tot per anar a viure durant un any amb dos frares franciscans a una xabola de Vallecas, i fer voluntàriament tasques d'assistència social. Després tornà a les Balears. Va fer oposicions per a mestre d'escola i com a mestre treballà a Alaïor, a Sóller i al Mitjorn de Menorca.

Està orgullós de la seva professió. És casat i té dos fills. Des de 1983 pertany a Aliança Popular, ara Partit Popular, que dirigeix a Menorca. Des de la mateixa data és vice-president del Govern balear, càrrec que deixà l'any 91 per accedir a la presidència del Consell de Menorca gràcies a una moció de censura contra el socialista Albert Moragues.

Des de fa uns mesos és també portaveu del grup parlamentari PP-UM al Parlament balear.

- Jo estava ja convençut que la tasca social no és patrimoni de ningú. La gent de Vallecas era fàcilment manipulable. Arribava gent d'esquerres i els posava el cap com una olla. Però després marxaven. Els que de ver quedaven fent feina érem altres. Els que estaven compromesos, encara que fossin d'esquerres, eren tremendament crítics amb l'esquerra. Que no es vulguin apropiar els comunistes del padre Llanos! No té res a veure el seu comunisme amb l'altre. Ni de prop! O el del bisbe Iniesta en aquell moment! A aquella època vaig fer també tota la carrera de Ciències socials i humanes. Tot això em va donar a entendre que es pot pertànyer perfectament a un partit de dretes sense que a ningú li caigui la cara de vergonya ni li puguin dir que és del partit dels explotadors. Això seria una mentalitat caduca. Els països que han creat més riquesa, més justícia social, més serveis socials, són precisament els països occidentals, no els governats per principis esquerrans o marxistes. I això es veu ara.

- *Vostè creu que des d'un partit de dretes es pot tenir un esperit crític, inconformista, alguna vel·leïtat utòpica o romàntica?*

- Jo el tenia. I amb mi, crec que molts. Ara també els joves s'acosten més al Partit Popular. Perquè han conegut només el poder socialista i el seu inconformisme els du al Partit Popular.

- *Quina posició creu vostè que té ara el seu partit?*

- Les passades eleccions generals demostraren que aquí hi ha dos partits importants. El Socialista i el Popular. Que el Partit Socialista ha perdut 16 diputats i el Popular n'ha guanyat 34. A nivell estatal varen ser uns bons resultats. I a les Balears no en parlem! 191 mil vots és una passada! I a Menorca més que més. Guanyàrem a tots els municipis.

- *Vostè creu que després de les passades eleccions, i amb José María Aznar com a líder, la dreta espanyola ha conquerit un orgull de ser que mai abans no havia tengut?*

- Sí. Aznar ha estat el líder polític de centre-dreta capaç de recuperar tot l'espai polític que un dia ocupà UCD i aglutinar tota la ideologia de centre-dreta. Per això em repugna que el Partit Socialista hagi volgut fer por a la gent que ens volia votar.

- *Per què a les Balears el Partit Popular no es crema, després de 12 anys de governar?*

- Perquè ho feim bé.

- *Això no és una explicació suficient.*

- Perquè ho feim bé i a més, el poble s'identifica amb la nostra filosofia. A Menorca ha quedat ben clar: 8 anys de Consell Insular socialista. No hi ha hagut planta de compost. 8 mesos de govern del PP. Ja tenim acordada la planta de compost. Telefonia rural: en 5 anys els socialistes no han fet el que hem fet nosaltres en uns mesos. 200 telèfons es posaran a finques aïllades en un any. Però no em vull atribuir tot l'èxit. Ha estat una victòria del poble de Menorca, i de la nostra capacitat d'arribar a pactes.

- *Així i tot, una enquesta recent demostrava que molt poca gent sap el que fa i el que ha de fer el Govern balear o un Consell Insular. Sembla que l'hegemonia del Partit Popular és més una qüestió de sintonia ideològica amb la gent, que d'eficàcia i d'informació de la gestió.*

- Jo diria que excuses n'hi ha per a tot. El que és cert és que

per molta eficàcia que tinguin, els governants prepotents no els aguanta ningú. I a les Balears, en canvi, el Partit Popular té un líder amb un carisma inqüestionable que és Gabriel Cañellas.

- *A vostè li fan gràcia els acudits que fa en públic Gabriel Cañellas, les pantomimes, les seves imitacions d'Ossifar...?*

- N'hi ha que sí i n'hi ha que no. El que és clar és que Gabriel Cañellas té una forma de ser molt popular. Tenim un president populista. Té la gran virtut que molts pocs polítics tenen, que és la de connectar amb la societat i amb l'ambient on es mou. Va a una revetlla i serà el primer a ballar un bolero... Anirà a una reunió d'empresaris i marcarà pauta. I anirà a una conferència a la Universitat, i chapeau! És a dir, sap estar a tots els ambients. El president és una persona tremendament intel·ligent. És més viu que la fam.

UN PAGÈS DE NOM CAÑELLAS

- *Julio Feo, en canvi, diu a les seves memòries que Gabriel Cañellas sembla un pagès de classe mitjana que parla amb la boca plena de sopes...*

- Hauríem de saber quantes vegades ha parlat Julio Feo amb el president... Però en qualsevol cas era la millor arma que podien donar a Gabriel Cañellas durant la campanya electoral. Ben fort va contestar el president: "Sí, senyor, som un pagès. I què és un pagès? Una persona que té els peus arrelats en terra i que sap molt bé el que costa guanyar el pa cada dia". Li varen donar la millor arma electoral... Són tan macs...!

- *I vostè, és un president paternalista?*

- Jo em sent un menorquí més amb l'alt honor de presidir la primera institució de Menorca, però en cap cas no em sent ni virrei, ni patriarca ni res.

- *És un càrrec una mica buit el de president del Consell de Menorca i per això exerceix vostè també com a portaveu parlamentari?*

- No, no és un càrrec gens avorrit ni buit. La política s'ha d'exercir per vocació, i dedicar-li moltes hores. No tenc temps per avorrir-me.

- *Però no li sap greu, ara que és president insular, que el tema de les transferències del Govern balear als Consells Insulars encara no estigui resolt?*

- Sense cap dubte. Això és l'assignatura pendent que té el Partit Popular.

- *Quantes vegades ho ha hagut de discutir amb el president Cañellas?*

- Cap ni una. Estam ben d'acord en això. És un tema pendent al qual se li ha de donar el màxim de prioritat i no podem acabar la legislatura sense haver-lo resolt.

- *No es resol perquè el Partit Popular no ho vol.*

- No. El problema és que cada una de les transferències s'hauria d'aprovar mitjançant una llei del Parlament, segons

l'Estatut. Això seria un procés interminable. El que hauríem de fer és una comissió mixta de transferències on el Govern i el Consell Insular es posassin d'acord. Per tant, la llei de Consells Insulars ha de fixar que el Parlament aprovi genèricament totes les transferències perquè després la Comissió Mixta entre el Govern i el Consell Insular discuteixi els detalls.

ELS GOVERNS INSULARS

- *Quines competències creu vostè que han de ser dels Consells Insulars? El Govern balear ha de ser centralista o subsidiari?*

- Jo tenc un principi clar. I no vull comprometre el Partit Popular. És una posició personal. Tot el que puguin fer els Consells Insulars de les Illes menors s'ha de fer des dels Consells Insulars. El Govern ha de tenir competències exclusives en els grans temes de planificació econòmica, d'infraestructures, de política sanitària, de política educativa i de coordinació de la política general que puguin afectar les Illes.

A les jornades d'Eivissa del grup parlamentari PP-UM jo vaig presentar un document de reflexió política sobre aquest tema i vaig proposar un calendari d'actuació. I vaig proposar que les competències que varen ser adjudicades als Consells Insulars en temps del CGI es transformin en transferències. Segona fase: donar competències exclusives als Consells Insulars en matèria de cultura, esports, agricultura, ramaderia i serveis socials. I crec que seria necessària una autèntica redefinició del paper que ha de jugar el Consell Insular de Mallorca dins l'autonomia. Jo crec que el Consell de Mallorca ha de convertir-se en l'ajuntament dels ajuntaments. Coordinar totes les polítiques municipals, els plans d'obres i serveis, les infraestructures pròpies de cada municipi, assessorar les corporacions locals, donar serveis socials... Per raons òbvies ha de tenir un paper diferent que el dels Consells Insulars de les Illes menors.

- *Els Consells Insulars no han fomentat gaire el sentiment de poble balear.*

- Hi ha dos tipus de sentiment. Internament la gent se sent mallorquina, menorquina, eivissenca o formenterenga. Només

de portes cap a fora sorgeix el sentiment balear. Però també s'ha de tenir en compte una altra qüestió: i és el fet que el Parlament és constituït per un nombre determinat de diputats de Mallorca, Menorca i les Pitiüses que pertanyen a grups polítics. Això fa que aquesta connexió entre les Illes sigui molt forta.

- *De totes formes, s'ha de dir que els menorquins mai no han tengut unes reaccions contra les institucions de les Balears com les que qualche vegada s'han produït des d'Eivissa. Concretament des de la presidència del Consell pitiús.*

- Jo no rallaré del senyor Marí Calbet. El que puc dir és que Menorca és un poble molt intel·ligent i la veritat és que ha participat d'una manera molt activa en el procés de la construcció autonòmica de les Illes Balears, tot aportant homes i idees.

- *Deu haver-hi un orgull especial de ser menorquí, en relació a les Balears.*

- Jo dic que el menorquí és el resultat de la combinació de moltes cultures. Posats a dir dois, el menorquí compagina la flemma anglesa davant els problemes, amb l'elegància francesa per resoldre'ls i amb el coratge espanyol per afrontar-los.

- *A vostè li és més fàcil posar-se d'acord amb el senyor López Casanovas, que és menorquí, que amb un eivissenc, tot i que sigui company de partit?*

- Una cosa són les discussions intel·lectuals i l'altra els acords programàtics.

- *Vostè és ara portaveu del grup parlamentari popular. Comparteix el despreci que té el president Gabriel Cañellas cap al grup parlamentari socialista?*

- Jo, el que no comparteix són les befes que alguns membres del Partit Socialista fan contra el president Gabriel Cañellas, i per tant entenc la reacció humana del president davant certes postures que són indignes de qui les fa. I dit això, crec que la missió de qualsevol portaveu polític és el diàleg, la tolerància. I amb aquests principis jo intent fer feina.

ELS GRUPS PARLAMENTARIS

- *Voldria una opinió breu però sincera sobre cada grup parlamentari. Per començar: el socialista.*

- Del grup parlamentari socialista pens que ha perdut molt. Tot i fent un reconeixement respectuós de cada una de les persones, el grup parlamentari socialista ha perdut en qualitat parlamentària i en parlamentaris. No vull dir noms. Punt segon: "nunca segundas partes fueron buenas". Jo no rallaré de candidats. Amb tots els meus respectes cap el portaveu del grup, es demostra que el que torna a dur el pes de portaveu quan hi ha debats seriosos, torna a ser el senyor Triay. I a part de tot això, la relació personal i humana amb molts de membres del Partit Socialista és bona i fluïda. Però el grup ha perdut molt. Per això jo dic que el Partit Popular ha de conservar aquest grup socialista, perquè és la garantia del nostre èxit.

- *D'Unió Mallorquina?*

- El grup d'Unió Mallorquina no existeix, al Parlament. Hauríem de rallar del grup PP-UM.

- *Qualque pic sí que han votat en sentit diferent.*

- Només quan hi ha hagut llibertat de vot per al grup. Ja m'he encarregat personalment de deixar-ho ben clar abans de cada votació.

- *En qualsevol cas, hi ha uns diputats d'un partit, dins el seu grup parlamentari, que de tant en tant es fan notar. A les eleccions generals passades els resultats d'aquest partit varen ser molt magres. Què pensa vostè d'Unió Mallorquina?*

- Primer: el PP és un partit seriós i mantindrà els pactes. Segon: si estan incòmodes amb nosaltres que ho diguin. I tercer: que si volen donar una passa l'han de donar ells. Nosaltres no ho farem. Mentrestant, s'ha de recordar que PP i UM es presentaren junts a les eleccions i s'ha d'interpretar que és un grup parlamentari únic.

- *I dels nacionalistes d'esquerra?*

- Home, són molt bons al·lots. Jo he de dir que són unes persones extraordinàries... són molt bones persones.

- *Qualque vegada no ha estat temptat de tenir un gest idealista i votar amb ells?*

- Sempre. I el que digui que no, ment. Però tant hi ha d'allà aquí com d'aquí allà. Me'n record que un dia vaig tenir un debat molt profund amb Sebastià Serra sobre temes socials i que li vaig dir: "vostè no em doni cap lliçó, d'aquestes... Vol que li expliqui la meua història? Jo estic completament d'acord amb el que vostè diu! Però la realitat és una cosa i les voluntats són una altra. I el que és ben clar és que si no hi ha riquesa no hi pot haver solidaritat, ni beneficència, ni serveis socials! Com menys riquesa hi hagi, menys finançament tenen les arques de l'Estat. Menys capacitat d'acció social hi ha!" I aquest és un principi economista bàsic.

- *Creu que el grup d'Esquerra Nacionalista és la consciència crítica del Parlament?*

- Jo lamentaria que desaparegués de l'arc parlamentari. Crec que són un bé útil i necessari. Tota societat ha de tenir els seus contrapesos.

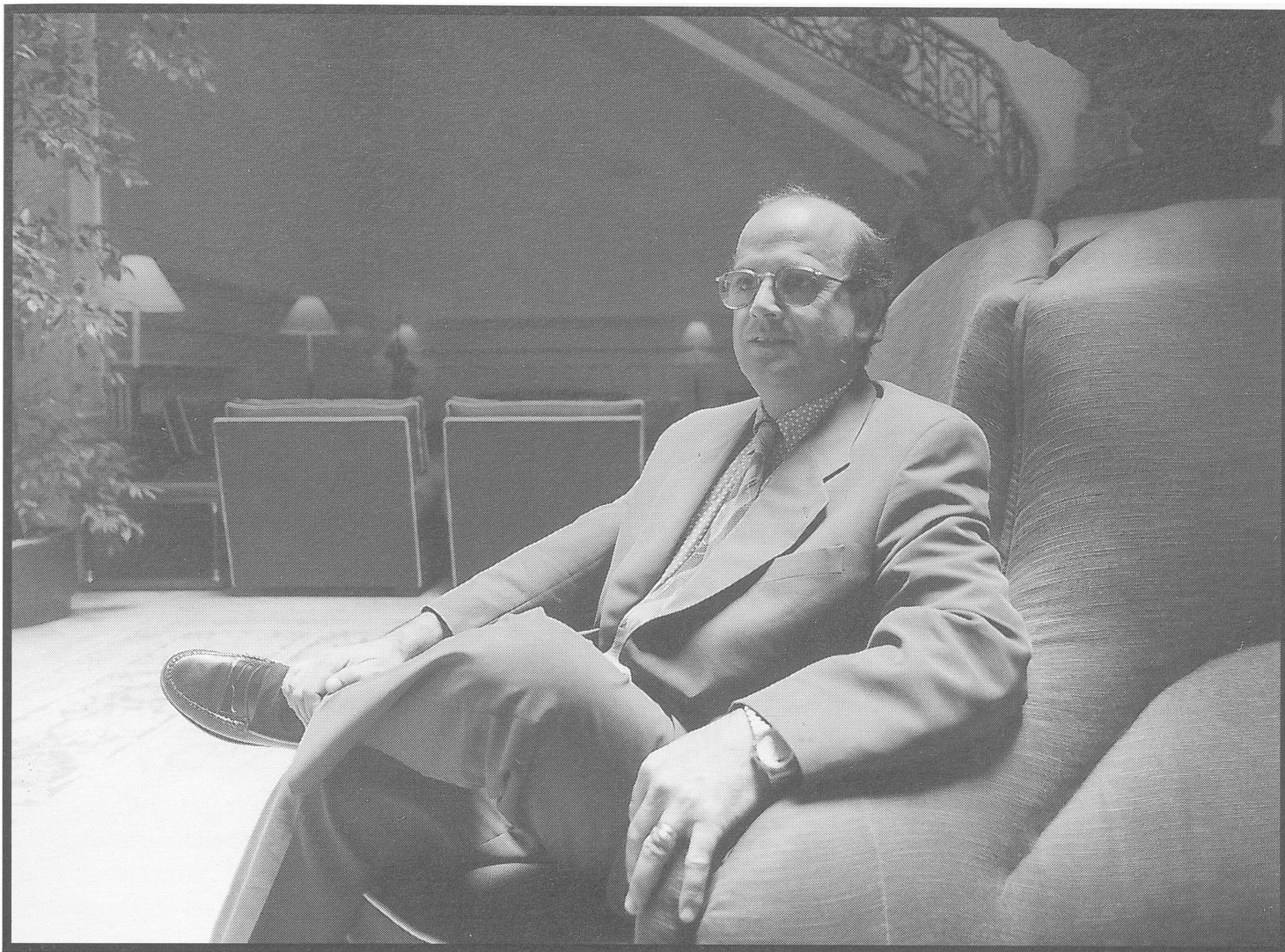
- *Creu que han influït qualche vegada en l'acció del Govern?*

- Jo crec que les influències són recíproques. Que les ideologies, o millor, les accions, es van aproximant, sense que cap no perdi les seves rels filosòfiques.

EL TRANSFUGAT

- *Pasem al grup mixt. I voldria que em digués, sobretot, què pensa del senyor Peralta. Li ha estat ben útil... Vostè governa Menorca gràcies a un trànsfuga.*

- Miri. Fins ara no he tengut cap incomoditat. El senyor Peralta és un producte del Partit Socialista. Un irresponsable. El que no entenc és que un senyor hagi estat durant 8 anys molt bo per al Partit Socialista com a batle d'Es Castell, i ara sigui si més no un "enemigo a batir lleno de todas las maldades". A la llista el va posar el Partit Socialista, no el Partit Popular. El que l'ha perseguit i l'ha transfugat ha estat el Partit Socialista. A més, un trànsfuga és aquella persona que es passa d'un partit polític a un altre. Per exemple: Paula Guillem es va passar del PSOE a l'Entesa. Damià Ferrà Pons es va passar del PSM al PSOE. Aquests són trànsfuges. El senyor Peralta no s'ha passat al PP. I, rallant del Consell Insular de Menorca, he de recordar que jo

vaig proposar un pacte tripartit abans de posar la moció de censura. Albert Moragues n'és testimoni. I he de dir que membres del Partit Socialista hi estaven d'acord però que el senyor Borja Carreras no el va voler acceptar. Aquest ha estat un altre dels errors que ha tornat cometre el secretari del Partit Socialista a Menorca.

- Gabriel Cañellas acostuma escollir els seus homes de confiança més per la fidelitat que per la intel·ligència. Ha fet una excepció, en el seu cas?

- El senyor Cañellas i jo vàrem començar junts. Quasi no ens coneixíem. Ens havíem vist una vegada. Quan ens vàrem tornar a veure va ser dues setmanes després de les eleccions del 83 i ell em va dir: "I tu què trobes? Com t'aniria, això de ser vice-president?" "-I jo què sé", li vaig contestar. "Ho provam?", "Ho provam!" i era la segona vegada que rallàvem...

EL RELLEU

- Cañellas parla ara que és necessària la regeneració del Partit Popular, en el sentit d'un canvi generacional en la direcció. Està d'acord, tot i que el pugui afectar?

- Jo som jove, encara. També som un dels antics. Jo crec que un partit ha de tenir la conformació d'un cos humà. Sinó està condemnat a morir. És a dir, s'ha de transformar permanentment i alhora mantenir la mateixa estructura, que els científics anomenen "el cuerpo oseo". Un partit ha de tenir una evolució permanent amb uns principis ideològics sòlids que s'han d'adaptar a les situacions noves. I ha de formar permanentment gent nova, capaç de donar-li nous impulsos. No és bo que els mateixos ens mantinguem sempre als càrrecs.

- I com reaccionarà vostè quan li diguin "jove, ja no ens fas falta..."

- Mon pare sempre em deia: Has de fer feina avui com si demà te n'haguessis d'anar, però planifica prou com si hi haguessis d'estar tota la vida.

El jugador de pilota

Entrevista a Francesc Obrador

per Antoni Llompart

Trona sovint des de la trona, al temple del carrer Conquistador, i les cariatides responen amb un eco immutable. Batle visionari, va saber guanyar-se carisma, eleccions, majories, adversaris i enemics: Paco Cobrador, li deien. L'espelmeta, presonera del vudú, que el bruixot de la tribu apaga amb una manotada. El capellà de les burles que conspira a la rebotiga de l'apotecari per accelerar els canvis històrics. En parlar ressona la llengua contundent del catecisme roig: classe dominant, confrontació real que hi ha al carrer. Veritats condemnades a l'ostracisme de les modes però encara certes. Perquè Francesc Obrador és l'enemic de classe: ell ha vist coses que els fills de Cañellas no creuríem, ha conegut la Pantera Rosa, ha sabut els obradors tancats, i els immigrants i els immigrats al moll. Benaventurats els que han patit persecució, perquè un dia perseguiran una pilota al triquet de Conquistador. Tanmateix, a les grades saben que l'únic adversari del solitari pelotari solidari és la paret. Com més fort pegui a la bolla, amb més força respondrà la immòbil. Cal un rival que baixi a la pista.

- Circulava un acudit durant la passada campanya electoral: "digau-me quin és el partit que encara no sap quins seran els seus candidats a la presidència del Govern balear i a l'alcaldia de Palma?"

- De candidat a les autonòmiques, n'hi ha: és el que ara parla. El candidat a les municipals encara el discutim, però ja està força perfilat. Entre nosaltres podríem dir que ja està, però encara falta confirmar-lo. No puc dir noms.

- Per primera vegada el PSOE repetirà candidat al Consolat de la Mar. Això vol dir que estan satisfets d'aquests dos anys de tasca a l'oposició?

Francesc Obrador i Moratinos va néixer a Palma, a la popular zona de s'Hort des Ca, l'any 1942. És ara el portaveu del grup socialista al Parlament balear i serà, amb tota probabilitat, candidat a la presidència de la Comunitat Autònoma a les pròximes eleccions de 1995, com ja ho va ser el 1991.

Abans, durant dues legislatures seguides havia estat batle de Calvià, un batle amb carisma que capgirà l'ajuntament de dalt a baix. D'aquest període data el nou edifici municipal, que serví de punt de partida a la modernització administrativa, així com els plans d'ordenació i d'embelliment que, continuats per l'actual batlessa, varen ser la punta de llança per transformar el municipi tant des del punt de vista econòmic com social.

Francesc Obrador estudià en el seminari i a través dels moviments cristians s'introduí en el sindicalisme, en el món del treball amb el qual ha conviscut des de sempre per raons de naixement. Va ser un dels impulsors de Comissions Obreres a les Illes durant els darrers anys del franquisme i contribuï després a la constitució d'UGT, sindicat del qual va ser secretari general durant molts d'anys.

Políticament sorgí dels moviments marxistes de la clandestinitat per participar en la fundació del Partit Socialista de les Illes (antecessor del PSM), fou cap de llista d'Unitat Socialista (PSI i PSP) a les primeres eleccions generals. Poc després ingressà en el PSOE.

- Els candidats, al nostre partit, es decideixen pocs mesos abans de les eleccions. Aleshores el partit decidirà si s'ha de mantenir el candidat que ara hi ha en marxa. En unes eleccions no es vota tant la feina que s'ha fet com allò que s'espera que es farà. La feina feta significa credibilitat, curriculum, però l'important és el projecte que aportes a la societat. La distinció entre programa i candidat s'ha d'acabar, perquè un programa s'ha de fer en torn de la figura d'un candidat, i el candidat encarna aquest programa. Si no fos així, el candidat tendria símptomes ben clars d'esquizofrènia.

ELS CINC MANAMENTS DEL PSOE

- I quin és, a grans trets, aquest programa dels socialistes per al nostre país?

- Ordenació del territori: és absurd que en una comunitat com la nostra, on el territori és el bé més extraordinari -perquè és escàs, i ric, i bo - encara no hàgim iniciat la seva ordenació. Aquesta és la gran assignatura pendent de la nostra comunitat: no haver sabut donar, en deu anys, uns mínims elements d'ordenació territorial.

Turisme: l'ordenació del territori ha d'anar lligada a una ordenació del turisme, d'aquesta economia de serveis que necessitam per sobreviure. Ja no vivim d'aquelles indústries, ni tampoc no vivim de meravellosos parcs tecnològics.

Cultura: aquesta societat que ordena el turisme i els serveis ha de tenir una ànima: la cultura. No podem traduir "cultura" per "fet lingüístic", hem de traduir cultura per "alimentadora d'aquesta societat de serveis". La nostra societat té una forma de vida, una manera d'esser que té a veure amb una història acumulativa de cultures: som un poble que ha generat una cultura a base de sedimentar-ne d'altres, i no hem d'oblidar les darreres: la cultura de l'emigració i la cultura del turisme. Per tant, hem de dissenyar el model cultural d'una comunitat mediterrània, d'una comunitat llatina amb una forma de vida, una qualitat de vida i una expressió econòmica molt lligades al seu territori i molt vinculades a aquesta economia de serveis: no debades la cultura mediterrània és una cultura hospitalària, integradora, permeable. Una cultura que no rebutja, sinó que crea.

Consens i participació: no pot ser que la nostra societat encara no s'hagi assegut mai per discutir cap on va. Això ja ho han fet les altres comunitats. La Comunitat Autònoma basca, pocs mesos després de constituir-se, durant la pre-autonomia, ja havia creat el seu Consell Econòmic i Social. I a Catalunya, a Andalusia, a València... La nostra comunitat no necessita grans aparells burocràtics, però necessita mecanismes de consens. I el cinquè manament seria el desenvolupament institucional: tenim una saturació d'institucions impressionant: Comunitat Autònoma, Consells Insulars, ajuntaments, Administració perifèrica. Ens pertoqueu més polítics per metre quadrat que a cap altra comunitat autònoma. Això és una barbaritat: hem de descentralitzar el poder de la Comunitat Autònoma i transferir-lo als Consells Insulars i donar als ajuntaments el poder que els pertoca: no oblidem que Palma és el 50% de la Comunitat Autònoma.

**"FER DE BOTIGUERS NO
ENS GARANTEIX EL FUTUR"**

- Han criticat al Govern balear que no hagi creat marcs estables de diàleg social. Per què no ha estat possible? Per què tenim una societat civil poc articulada? Hi ha comentaristes promptes a recordar que l'única representació legítima és el Parlament, i crítics amb l'audiència que tenen, per exemple, les associacions de veïns i altres entitats dubtosament representatives. La feblesa de les nostres organitzacions socials ajuda a deslegitimar-les com a interlocutores vàlides dels governs?

- Evidentment, quan es fa un acord s'ha de fer amb interlocutors que ostentin una representació clara, i aquesta claretat prové de la constitució i de les lleis orgàniques que la desenvolupen. Els interlocutors socials no són les associacions de veïns, són els sindicats, les patronals, entitats amb una representativitat legalment reconeguda. Qui dubta que els sindicats i els empresaris siguin representatius? En canvi, aquí, si s'ha fet alguna reunió ha estat una trobada de quatre coneguts o un consell turístic que és un "paripé" que tanmateix no s'ha reunit mai. I, clar!, els empresaris i els sindicats han dit "butifarra!"

- I aquest govern tan impermeable ha tornat a obtenir una majoria electoral clara.

- No és cert que hagin crescut tant, han aglutinat el seu vot històric. A la nostra comunitat hi ha un vot de dreta històrica clar. I el nostre govern ha sabut sumar aquest vot perquè li han tocat uns anys en què les coses han anat bé i la gent ha trobat que, si tot rodava, tanmateix no importava governar massa. Ara en patim les conseqüències, d'aquest desgovern. El creixement desordenat que hem tengut de l'any vuitanta-quatre ençà ara són 97 mil places turístiques en excés, atur, problemes demogràfics. Fins ara hem jugat a fer de botiguers, però aquesta actitud no ens garanteix el futur. Als socialistes ens toca el paper de dolents de la pel·lícula, el paper difícil d'haver de recordar aquestes coses.

"LA DRETA HA SABUT AGLUTINAR ELS SEUS VOTS"

- Ni la UCD no va tenir tants de vots com el PP.

- Perquè la UCD patia la competència d'AP, que li prenia vots de dretes. L'any 1982, el bloc de dretes tenia el 52% dels sufragis. Ara, el PP, UM i el CDS junts tenen el 50'7%. Això vol dir que han baixat dos punts. En canvi, l'esquerra no ha baixat ni una dècima: s'ha mantengut en el 44'8% sense comptar els Verds. La dreta ha sabut aglutinar millor els seus vots i, a més, hi ha hagut un cert fracàs de les opcions centristes per manca de projecte concret i per penitència de pecats anteriors. A més, l'opció progressista ha pujat als pobles i ha baixat a Palma...

- Mallorca ja no és allò que era.

- No, hi ha hagut molta d'immigració i han canviat algunes actituds.

- També podem dir que, després de deu anys de governar, la dreta encara recull el 50% dels vots.

- Però històricament reunia el 70% o el 80%.

- Creu que el canvi demogràfic ha influït en aquest canvi social, en aquest canvi de mentalitat?

- També hi ha hagut una recuperació d'un patrimoni que s'havia hagut d'amagar durant quaranta anys. Però la immigració ha estat un factor crucial del canvi. Tanmateix, la

gent que ha vingut a treballar aquí no ha estat només el manobre, sinó també el tècnic o el jubilat que s'ha fet el seu xalet per retirar-se a Mallorca. La demografia és la base de l'economia i de la política.

LA CULTURA, 1965-1990: SOLUCIÓ DE CONTINUÏTAT

- *Em parlava d'una cultura acumulativa de cultures. Miquel Alenyar ha dit que Mallorca, entre el 1965 i el 1985, ha viscut un canvi només comparable a la venguda del rei En Jaume i dels catalans. Creu que hi ha hagut, realment, aquesta censura històrica?*

- Jo encara diria més, el canvi que hi ha hagut des del 1986 al 1990 ha estat molt més gran que tota la venguda dels catalans. Entre el 1986 i el 1990 vàrem tenir un creixement brutal, matriculàvem una mitjana de 45.000 cotxes, posàvem telèfons per tot, adquiríem segons habitatges com mai no ho havíem fet. Aquest canvi de capacitats a la nostra societat ha fet que tota la joventut que ha viscut aqueixos anys ha estat tocada per una autèntica revolució de valors.

- *I ara, aquesta joventut que va créixer en uns anys d'eufòria absoluta arriba a l'edat de treballar quan s'ha col·lapsat el mercat laboral.*

- Això no ho és tot. L'altre dia, Antonio Gala va dir que en aquest país només s'han adonat que hi ha atur quan han estat aturats els "yuppies" o els seus fills. I, d'aturats, sempre n'hi ha hagut.

EL FRACÀS DE L'OPULÈNCIA

- *De tota manera, el darrer informe de Càritas de Palma revela que, per primera vegada, gent que havia treballat tota la vida, pares de família, ha entrat en els cercles de la pobresa perquè són a l'atur i no tenen cap esperança de trobar feina. No només són els fills dels "yuppies".*

- No! Però la societat és sensible quan els fills dels "yuppies" no troben feina. Però jo he viscut la crisi del tèxtil de l'any 62, quan en un any i mig varen fer fallida totes les fàbriques i va caure un sector industrial sencer, i aquí hi va haver vertadera misèria i problemes socials molt greus. La situació era tremenda, a ca nostra tota la família va quedar sense feina: mon pare, ma mare, un germà meu. En sortírem perquè el turisme va xuclar molta de gent que havia quedat al carrer.

O també podríem parlar de la Mallorca dels anys 50, d'on la gent

havia d'emigrar. Aleshores també hi havia atur, però no era l'atur dels que surten als mitjans de comunicació.

Certament, ara hi ha una gran bossa d'atur i de marginació, que és especialment important entre aquella gent major de 45 anys que perd el seu lloc de treball i ja no es reincorpora al món laboral, ja sigui perquè no troba feina o perquè les grans societats sempre tendeixen a carregar-se els més dèbils: a Nova York conviuen la major riquesa i la major misèria, perquè allà o entres dins la roda o la roda et passa per damunt. I això és el que ara succeeix.

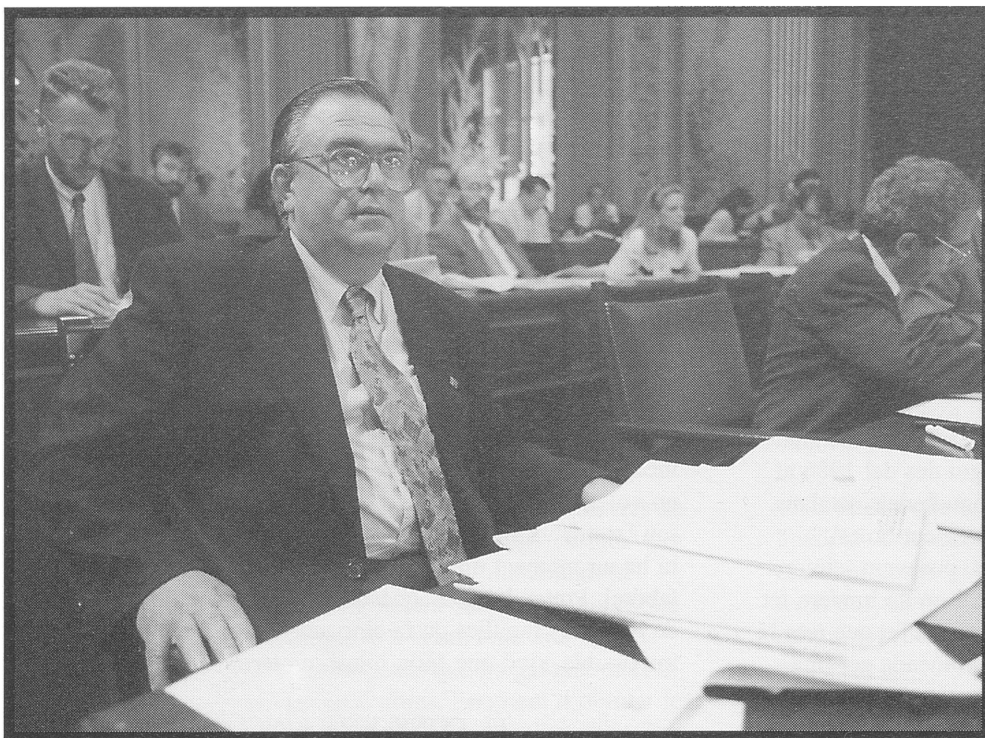
També hem de tenir en compte que en aquests cinc anys passats va crear-se una cultura de l'opulència que ara no es veu realitzada. El jove d'aquesta generació creu que la societat ha de donar-li exactament allò que li donava l'any 1986, i ara és incapaç de reaccionar. El llicenciat en Dret que no troba feina no vol agafar una ocupació que signifiqui una disminució del seu "status", i això no és possible. Tothom sap que, en la vida, hi ha un moment difícil: el moment de la inserció social i laboral. Pretendre que aquests joves mantinguin ara el nivell de les seves famílies de fa cinc anys no és únicament impossible, sinó que seria injust, en termes de solidaritat.

EL CONFLICTE LINGÜÍSTIC: LA RESPONSABILITAT DE L'ESQUERRA

- *El canvi demogràfic i social ha vingut acompanyat d'un conflicte lingüístic. Però a Catalunya, amb un procés similar, Rafel Ribó pot fer mítings en català - en un català molt castellanitzat, això sí - als obrers de la corona urbana de Barcelona. En canvi, a Mallorca, l'auditori socialista ha insultat Fèlix Pons perquè ha gosat saludar-los en mallorquí. Per què no hem estat capaços, a Mallorca, de generar aquesta cultura de la integració?*

- Tal vegada perquè el mallorquí es parlava a les barriades però a Ciutat ja es parlava castellà. A s'Hort des Ca parlàvem en

mallorquí i en baixar a Ciutat havíem de girar la llengua. A Barcelona això era a l'enrevés: allà la classe dominant era catalanoparlant i, per tant, tenia més facilitat per imposar la llengua. En canvi, aquí, la classe catalanoparlant era la classe no dominant, el poble pla.

- Però, a part d'aqueixa responsabilitat històrica de la, diguem-ne, classe dominant, quina és la responsabilitat actual de l'esquerra, d'aqueixa esquerra que ha aglutinat la massa obrera immigrada?

- És difícil que la gent del carrer doni a la llengua un valor social que els governants no li donen: al Consolat de la Mar el president parla en castellà als seus consellers, que són mallorquins. Gilet va demanar que els seus fills no haguessin d'estudiar català.

En canvi, l'esquerra sí que ha fet esforços clars: els primers ajuntaments que organitzaren classes de català varen esser els de Palma i Calvià. Qui ha reivindicat l'ús de la nostra llengua han estat sempre les forces progressistes, però l'actitud del Govern ha fet que no s'incrementàs el seu valor social. És el poder que dona prestigi a una llengua i la batalla dels socialistes és guanyar el poder per poder prestigiar la llengua des del poder.

INDÚSTRIA: EL MAL DE LA PEDRA

- Turisme: anam cap a una economia de serveis. D'això no ens salvarà ningú. Ara bé, la indústria va tenir un gran pes, històricament, en la nostra economia. Durant els anys setanta i els primers vuitanta l'esquerra sempre predicava una certa recuperació industrial, un reequilibrament dels tres grans sectors econòmics. Què se n'ha fet, d'aquesta bandera, quan Yanko ha donat suspensió de pagaments i ha trontollat bona part del sector del calçat que ens queda a Mallorca?

- És una llàstima que la nostra indústria hagi caigut, però no hem d'oblidar que tant el nostre calçat com el tèxtil varen néixer a l'ombra de dues guerres i, per tant, en unes condicions favorables a la seva introducció en qualsevol calçat. I els nostres industrials, en comptes de dedicar-se a reinvertir els seus beneficis varen invertir en el que anomenen el "mal de pedra", en béns immobles: tot el segon eixample de Palma era seu, i el centre de la ciutat, i moltes grans finques. I, clar, quan varen començar a tenir competència no aguantaren perquè no havien invertit ni en tecnologia, ni en innovació, ni en disseny. Jo treballava a sabates Gorila, una empresa de les més grosses de Balears, i he vist tornar el patronista amb una sabata comprada a la fira de Beirut, xapar-la i obrir-la per la meitat per mirar com estava feta i imitar-la. Això ho hem pagat.

A la bijuteria ha passat el mateix: si no feim producte de qualitat no podem

competir amb els preus de les indústries de l'extrem Orient. No podem esser a un mercat de cantina, i la qualitat vol dir innovació, tecnologia i disseny. I, en aquests camps, no podem competir ni amb els italians ni amb els francesos: fa molts d'anys que fan disseny, molts d'anys!

"ESTIC CONTENT DELS RESULTATS ELECTORALS"

- Tornem a les eleccions, el PP ha guanyat a molts de municipis governats per l'esquerra: Calvià, Vilafranca, i ha estat la força més votada a molts altres.

- En concentrar els vots de dreta, el PP també l'ha concentrat als municipis. A Calvià, no ha augmentat el percentatge de vot de dretes. Continua havent-hi una majoria d'esquerres. Molts de vots del PSOE que han fugit cap a Esquerra Unida tornaran al PSOE a les eleccions municipals. A llocs com Santa Maria, on ha guanyat el PP, molts de vots tornaran al PSM. Aquestes eren unes eleccions generals: la gent votava Madrid: Aznar o González. A més, el PP ha sabut vendre una imatge de canvi entre la joventut.

De tota manera, nosaltres, a Balears, hem guanyat vots. És curiosíssim que es parli de la gran victòria del PSM, que ha obtingut 20.000 vots, i el PSOE n'ha tret 21.000 més que el 89! La veritat és que jo n'estic content, dels resultats.

- La gent que votarà per primera vegada a les pròximes autonòmiques tenia cinc anys quan Felipe González va accedir a la presidència del Govern. Això no li provoca un cert vertigen?

- Sí, però molts de joves que a les generals han votat PP, a les autonòmiques canviaran el seu vot. Perquè aquí hem de canviar la referència, a en Cañellas ja el coneixen! Ja farà dotze anys, de la presidència de Cañellas.

“HEM CRESCUT ALS LLOCS MÉS AFECTATS PER LES MESURES SOCIALISTES”

- Però això de canviar per conèixer una altra cosa, l'electorat major no ho fa.

- No. L'electorat major de quaranta-cinc anys és el més fidel, i en aquestes passades eleccions molta de gent ha hagut de recordar la història d'aquestes illes, perquè si no, resulta incomprensible que ens votassin tant com ens han votat. D'on surten, si no, els 21.000 vots que hem guanyat? Perquè hem de pensar que si alguna comunitat ha estat afectada pel “decretarro” ha estat aquesta, si alguna comunitat pateix la recessió econòmica és la nostra i, curiosament, hem crescut més als llocs que pateixen situacions més greus i als llocs més afectats per les darreres mesures del govern socialista: a Eivissa. Per què? Perquè aquesta gent sap que l'alternativa no era el canvi sinó el canvi del canvi, que el Partit Socialista i Felipe González fossin capaços de fer el segon canvi. I en altres llocs també afectats per la crisi i les mesures del Govern, com Calvià, el vot ens fuig per anar-se'n a Esquerra Unida.

- Però segur que, davant el “perill” d'una victòria de la dreta, vostès han rescatat molts de vots que havien perdut.

- Això sempre és una incògnita. Els que han rescatat vot a les totes han estat els del PP: franquistes que no votaven i gent d'extrema dreta que ha dit “basta de rojos” i ha votat el PP per votar contra el PSOE.

“EL PP TÉ L'EXTREMA DRETA”

- Pareix que el PP se n'ha adonat que, si vol guanyar les eleccions, ha de superar desconfiances i guanyar el centre. En la primera reunió de la cúpula del seu partit després de la desfeta electoral Aznar va dir que no volia sentir ni un crit, ni una crítica fora de to. Canviarà el discurs del PP? Ja ha canviat en qüestions, com l'avortament, ben emblemàtiques.

- A Espanya no hi ha cap Le Pen. I la dreta espanyola no guanyarà mai si no es desmarca de l'extrema dreta perquè el contingent de votants d'extrema dreta és ínfim comparat amb els votans pròxims a posicions moderades. Però el PP té l'extrema dreta: els crits de “Franco! Franco!” al carrer de Génova (on hi ha la seu central del PP), la confusió d'algú del PP que diu “Arriba España!” en comptes de “Viva España!”, l'ús d'alguns símbols a les seves concentracions, l'agressivitat dels jovenets que t'insultaven pel carrer, els insults que ens adreçaven en castellà, “socialistas corrupción!”, enmig de la plaça de Santa Eulàlia... tot això no són anècdotes. Aquesta presència visible de l'extrema dreta provoca dues reaccions ben clares: la por de l'esquerra, que es mobilitza, i la por del centre, que rebutja aquestes actituds de la dreta. Si el PP pretén guanyar el vot de l'extrema dreta no governarà mai aquest país. A Aznar li va fallar el llenguatge, en determinats moments: quan va dir allò de “hay que echar a los socialistas”, aquesta frase va aixecar en armes tant els uns com els altres. Això són crits cap a l'extrema dreta, perquè la dreta racional no crec que cridi que “hay que echar a los socialistas”.

- “Hay que echarlos del Gobierno.”

- El matís va ser posterior. La primera frase tenia un sentit clar, com aquella del senyor Cañellas...

...que no matisa tant...

- No! I també ho diu: “hay que barrerlos!” i no sé què.

- Les Balears són l'única comunitat autònoma que sempre ha estat governada pel PP. Les crides al diàleg amb altres forces d'esquerra, els ponts cap a la unitat que sembla que el PSIB-PSOE va llançar després de les eleccions, són un intent de crear un “Front Popular contra el Partit Popular”, que va dir Basilio Baltasar?

- No, en absolut. Els fronts populars estan enterrats, són un fracàs històric. No. Dèiem que en unes eleccions municipals i autonòmiques, municipals i autonòmiques!, una alternativa progressista passa per arribar a acords a les institucions entre les distintes forces progressistes, plurals i diverses, que hi ha a les Balears: PSM, Esquerra Unida, PSOE. Acords com els que hi ha hagut als ajuntaments, als Consells... Nosaltres volem que aquestes tres forces progressistes es consolidin, cadascuna en el seu marc, i arribin a acords de col·laboració en la tasca política quotidiana.

“EL LLENGUATGE PARLAMENTARI HA DE SER AGRESSIU”

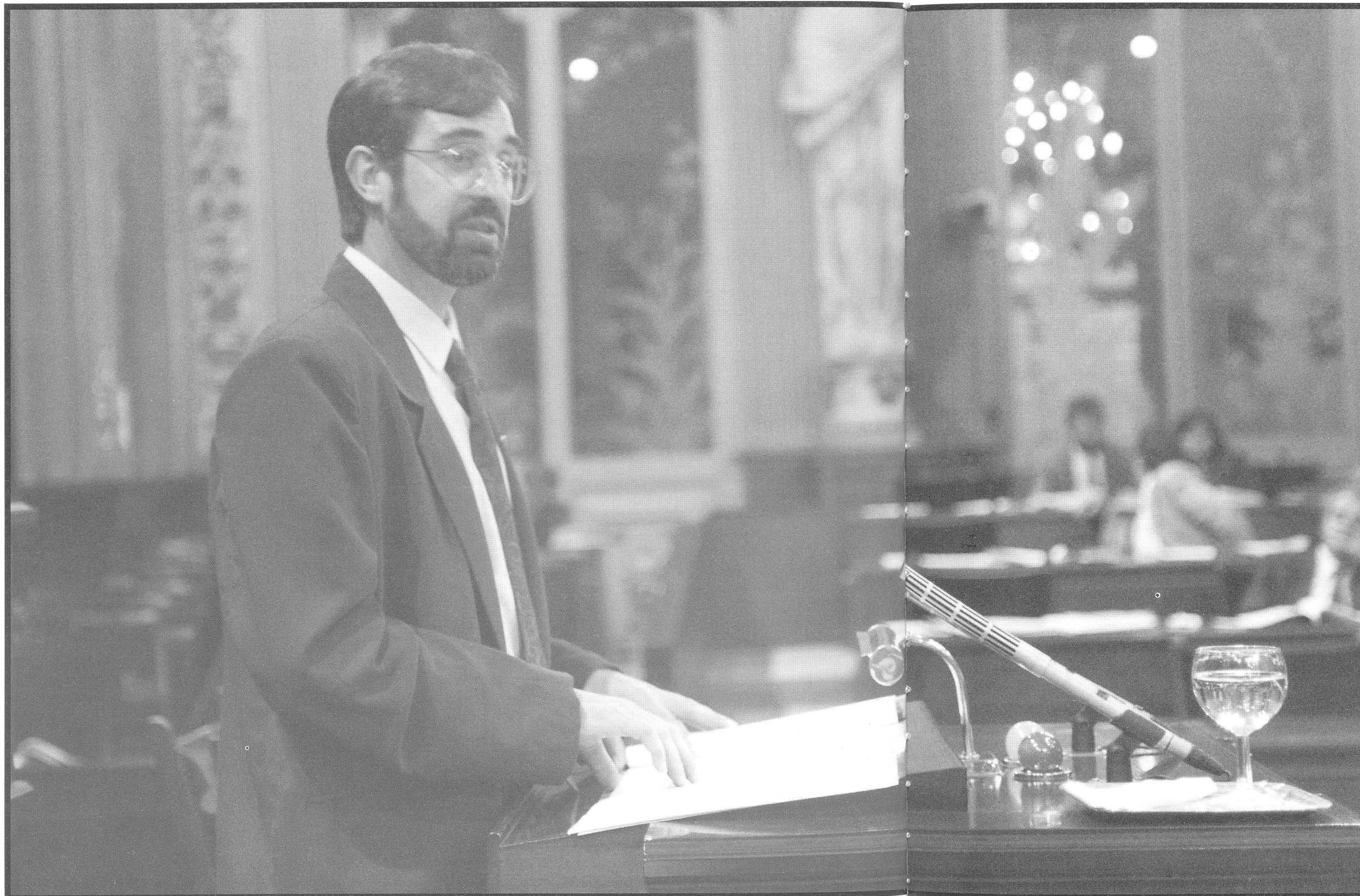
- El seu discurs com a portaveu del grup parlamentari socialista ha estat més dur del que va ser el de Francesc Triay, el seu antecessor. Paraules com “caciquil”, “clientelista” o “sicilià” han estat part habitual del vocabulari del PSOE balear a l'hora d'esmentar el PP. I al PP sembla que això no l'ha afectat gens ni una mica. Tot això no imposarà un canvi de llenguatge del PSOE?

- El llenguatge? No ho sé. El llenguatge parlamentari sempre ha estat un llenguatge dur perquè aquest llenguatge descarregava l'adrenalina social i evitava que la gent es matàs pel carrer. La duresa del llenguatge parlamentari és l'expressió clara, transparent, de la confrontació real que hi ha a la societat. És de sempre que als parlaments han usat un llenguatge dur. Però, sobretot, fets com la compra de Can Salas o la desprotecció de Ses Salines demanen una expressió clara. A part del cas Calvià, seria dolent judicialitzar la vida política, però si uns fets són impresentables, ho hem de dir amb totes les conseqüències. El llenguatge parlamentari ha de ser agressiu, perquè si no és agressiu no és res, és mort. I jo estic d'acord que per a nosaltres l'efecte d'aquest llenguatge ha estat negatiu, perquè com més parlem d'aquella persona més important la feim, com més li pegam, més favor li feim; això, ho deia l'altre dia l'editorialista d'un diari. Però què hem de fer? Anar-nos-en a casa i callar? Esser al Parlament és anar a presentar-hi alternatives, a dur una línia constructiva. Nosaltres n'hem tengudes d'iniciatives -hem reclamat la constitució d'un Consell Econòmic i Social, hem presentat proposicions de llei, hem... - i, tanmateix, tampoc no han obtingut resultats.

El PSM camina caminaràs

Entrevista a Pere Sampol

per Joana Mª Roque

Això era i no era, el país del Pesema, podria ser el començament d'una bella rondalla a la qual el germà petit -que sol esser En Bernadet i alguna vegada En Pere- aconseguís el tresor amagat.

Però això és Mallorca a 1993. I Pere Sampol no és un personatge de "rondalla" encara que físicament s'assembla una mica a alguns dels que dibuixava Francesc de B. Moll. Aquest Pere és el portaveu dels "nacionalistes de Mallorca" al Parlament d'aquestes illes. I a les darreres eleccions generals es va presentar com a senador. És un home de Montuïri que s'explica com si volgués remarcar que en el seu partit, hi ha un programa "de bon de veres" que ell no ha de menester repassar a l'hora de respondre a les preguntes. El sap de memòria: Nacions, Estats, Autonomies, Europa, la nostra economia, la cultura, la normalització lingüística, l'ecologisme, les desigualtats socials... A vegades, fa cara d'opositor i d'altres sembla el jove que va trobar la jaieta que li va dir que havia de caminar set dies i set nits per arribar a la font i omplir l'ampolla de vidre amb l'aigua miraculosa.

Així i tot, té sentit de l'humor. Quan li dic que s'ha comentat que el PSM era sols un partit de mestres, professors funcionaris, afegeix... "i capellans". Però després treu referències i fotografies o retrats d'altres que, segons diu, també els voten. I parla d'una esquerra europea amb futur. Creu el que diu i això ja és important per a un polític d'aquesta terra nostra.

- El PSM, darrerament ha afegit a la seva definició i a les sigles "Nacionalistes de Mallorca", encara que continua mantenint la "s" de "socialista". Per quins motius es posa més èmfasi a la qüestió nacional?

- Bé, jo crec que són qüestions conjunturals. Tal vegada en temps d'eleccions, se cerquen aspectes més de "marketing", vulguem o no. Però el que compta no és el nom ni la forma de les coses, sinó el fons: és a dir, la feina que feim directament. Pensam que no hem abandonat cap dels principis que inspiren el nostre programa que són: el nacionalisme, l'esquerra o el progressisme i l'ecologisme.

Pere Sampol va néixer a Montuïri el setembre de 1951. És casat i té dos fills.

És enginyer tècnic en electrònica industrial.

Va ser regidor de l'Ajuntament de Montuïri des de 1983 i fins a 1993. A l'any 1976 va començar a militar al PSM, partit en el qual ha ocupat diferents càrrecs. Actualment és el portaveu del grup parlamentari del PSM-EEM al Parlament de les Illes Balears. També és portaveu del grup de consellers del PSM-Nacionalistes de Mallorca al Consell Insular.

- *El seu nacionalisme, de quina nació és?*

- Miri, nosaltres sempre hem definit la nostra nació històrica i cultural com els "Països Catalans". Ara bé, el fet que per primera vegada des de l'època moderna, des del decret de Nova Planta, les Illes Balears haguem recuperat les institucions d'autogovern, encara que minses, configura el que nosaltres anomenem una "nació política" a la qual volem dotar progressivament de majors competències i d'un major grau d'autogovern. Sense oblidar que pertanyem a una realitat nacional i cultural més ampla amb la qual hem de tenir relacions culturals, econòmiques i, per què no, polítiques, sempre des del respecte a la sobirania de cada un d'aquests països.

- *A les darreres eleccions legislatives es deia que fins i tot un partit petit com el PSM podria arribar a tenir la clau per a la formació del Govern a Espanya. Si hagués estat així, amb quins partits s'hauria pogut pactar i amb quins no? I ara per ara amb quins creuen que hauria d'haver pactat el PSOE per constituir el nou Govern?*

- Crec que si haguéssim tengut un diputat decisiu, hauríem actuat com ho han fet totes les forces polítiques a les quals ha convocat el PSOE en les seves actuals circumstàncies. Això vol dir, a partir d'un programa. Així que un diputat nacionalista a Madrid, hauria començat per revisar les darreres actuacions negatives del Govern de l'Estat a les Illes Balears. Per exemple: el pacte autonòmic, els acords de finançament autonòmic, la discriminació de les Illes Balears en les inversions estatals, les seves prioritats, etcètera, per entrar després en temes programàtics: major sensibilitat social i medi-ambiental i anar cap a un canvi total de concepció de l'Estat de les Autonomies.

EL FUTUR LLUNYÀ

- *Aquest canvi de concepció de l'Estat de les Autonomies, vol dir anar cap a un model federal, confederal o cap a on?*

- És un poc prematur definir aquest estat final estant a l'embrió i a les primeres transferències. Més que res ara hem de començar per un canvi de mentalitat, en el sentit que l'Estat espanyol no és una nació, sinó que és una realitat plurinacional a la qual hi conviuen distintes cultures, distintes idiomes i fins i tot distintes realitats econòmiques que han de tenir un tractament específic. A partir d'aquesta realitat s'han de començar a redefinir les distintes autonomies.

- *La nostra autonomia, en el context de consolidació que s'enceta, deu anys després de la seva constitució s'hauria de situar entre les històriques o entre les que no ho són?*

- Crec que sí, entre les que ho són. Les autonomies de l'Estat espanyol -i en concret la nostra- tenen raó de ser en funció del reconeixement d'una identitat històrica, política i cultural diferenciada. Aquí no tendria raó una simple descentralització administrativa que es podria donar a altres llocs com Múrcia, La Rioja o Extremadura. En el cas concret de Galícia, País Basc, Illes Balears, Catalunya, País Valencià i Canàries les autonomies responen a una realitat política diferenciada. Per això no estam d'acord a uniformitzar totes les autonomies, amb major o menor sensibilitat autonòmica sinó que s'ha de fer en funció de la realitat de cada lloc.

- *Aquesta sensibilitat autonòmica també té a veure amb la qüestió de la finançació, amb la presència d'un nervi econòmic propi i amb una consideració a la seva realitat singular, vol dir que com més història més doblers, o no?*

- Jo crec que la realitat actual és que com més història, menys doblers. Això ho ha dut l'evolució econòmica del nord de la Península i de les Illes Balears. És a dir, en aquests moments al marge de les inversions estatals hi ha una realitat i és que, a igualtat de serveis, les autonomies no tenen assignats els mateixos recursos econòmics i aquest és un fet reconegut per la major part d'economistes. Sembla inadmissible que dues autonomies amb exactament les mateixes competències com són Extremadura i les Illes Balears rebin un finançament distint. Això és injust i perjudica els sectors menys afavorits de la societat.

VICTIMISME

- *El PSOE acusa el president del nostre Govern, Gabriel Cañellas, del Partit Popular (PP), de fer una política de queixa i "victimisme", d'enfrontament constant, de caire polític amb el Govern de Madrid, en abstracte pensa que tenen raó?*

- És a dir, la discriminació autonòmica existeix i està demostrada per molts d'estudis d'entitats públiques i privades. Altra cosa és si el senyor Cañellas és legítimament per aquesta actitud des del moment que el seu partit ha acceptat tant un pacte autonòmic com uns acords de finançament. A més a més em consta que en el moment de les negociacions, les Illes Balears no varen tenir la veu que haurien d'haver tengut.

- *A vegades s'ha dit, que el PSM era un partit de mestres d'escola i funcionaris.*

- I capellans.

- *Sí, és cert?, han fet estudis sobre la procedència social dels seus votants i afiliats?*

- Abans era així. Erem un partit no exactament d'intel·lectuals, però sí de gent amb un cert nivell d'estudis, sobretot al món de l'ensenyament. Però això ha començat a canviar des de fa dos o tres anys. Ara es presenta a les nostres candidatures gent de totes les condicions i no sols pagesos, sinó també treballadors d'altres sectors. Començam a tenir una certa implantació als sindicats i ens estam convertint en un partit de "masses".

- *O sigui, de cara al futur immediat, a properes cites electorals, vostès creuen que el PSM no ha tocat sostre, que encara pot créixer?*

- És clar. Erem una llavor en fase de creixement i a les darreres eleccions autonòmiques va treure el primer brot. Això vol dir que la nostra voluntat no és ésser un petit partit, que en un moment determinat pugui ser necessari per governar, sinó que hem de tenir voluntat d'ésser majoritari i hem d'aspirar a governar aquest país qualche dia sense renunciar als nostres principis ideològics.

- *Hi ha algun partit "homologable", que s'assembli al que vostès creuen i volen ésser, al que representen en definitiva, en el conjunt d'Europa?*

- Jo crec que hi ha intents o projectes al que fa sis, set o vuit anys es va començar a anomenar la nova esquerra i que ha tengut noves formulacions després de la “debacle” del partit socialista francès. És a dir, és una esquerra que ha abandonat arcaïsmes i que dóna respostes als problemes de cada dia.

- *Mirem més a prop, posem els peus a Mallorca. Quins són aquests problemes de cada dia a la Mallorca d'ara?*

- Una dependència política que es combat amb el nacionalisme, una depredació del territori que es combat amb l'ecologisme i unes diferències socials que de cada dia creixen més i es combaten amb justícia i amb sensibilitat social. I darrerament s'hi ha afegit un altre element que és la necessitat de defensar la petita empresa com a motor d'un sistema econòmic amenaçat per una política de promoció de multinacionals i de grans superfícies comercials que s'han vist emparades per les institucions.

- *I en concret, ara que han caigut els murs i s'han esboldregat mites ideològics pensa que el marxisme és un arcaisme històric?*

- No. És una doctrina que té elements que no han estat vàlids i d'altres totalment vigents que fins i tot les grans empreses, o el que abans es deia “capitalisme” han après i han dut a la pràctica. Però el marxisme ja no és com es deia abans un “mètode d'anàlisi per transformar la realitat”.

NACIONALISME I SOLIDARITAT

- *Seguint el seu argument i discurs. Es pot dir que vostès són l'únic partit nacionalista d'esquerra de tota Espanya?*

- Bé. A les Illes Balears el nacionalisme de dretes històricament ha fracassat, contràriament al que ha passat a Catalunya o al País Basc, ja que tant l'aristocràcia com la burgesia mallorquina sempre han estat centralistes. L'únic nacionalisme que ha arrelat ha estat precisament a partir d'ideòlegs d'esquerra, però des de fa poc s'incorpora al nostre projecte gent que arriba al nacionalisme a través de l'anàlisi de la realitat econòmica. A partir d'aquí, a nosaltres ens cal despertar-los les altres sensibilitats.

- *Quines noves sensibilitats?*

- Socials, medi-ambientals i en definitiva de solidaritat, la qual cosa ens ajuda a resistir els principals atacs que avui en dia tenen els nacionalismes dels quals es diu que són poc solidaris.

- *Com entenen el tema de la integració dels immigrants a la societat d'aquestes illes o de Mallorca en concret?*

- Hem de dir en primer lloc que per a nosaltres sempre ha estat una obsessió la integració dels immigrants i tal vegada som el

partit polític que n'ha parlat més. Com arribar-hi? Evidentment amb un tracte d'igual a igual als immigrants, que quan se senten tractats com un mallorquí més, no sols són més sensibles a acollir la nova cultura en la qual són immersos, sinó que fins i tot es converteixen en els seus fervents defensors. Des de les institucions, s'ha de procurar prestigiar el nostre idioma i fer-lo necessari. Això és un matís que no vol dir imposar-lo. Significa una política adient de mitjans de comunicació, una política lingüística a l'Administració. En definitiva donar un impuls per fer que l'ús de l'idioma sigui al carrer.

- Creu que s'ha progressat en la utilització o "normalització" de la nostra llengua? Pensa que ha retut prou la dèria per la llengua?

- Tant per les estadístiques com en el que es pot observar al carrer, sobretot a Palma i als municipis de devora la mar, es veu que hi ha un major coneixement de l'idioma, fins i tot escrit, però retrocedeix el seu ús. I la llengua de relació de la joventut és bàsicament la castellana. En aquest sentit anam cap enrera. De cada dia trobes més poca gent que et diu "no te entiendo", però també més pocs que es relacionen normalment en català.

- I això quin remei té, si és que en té?

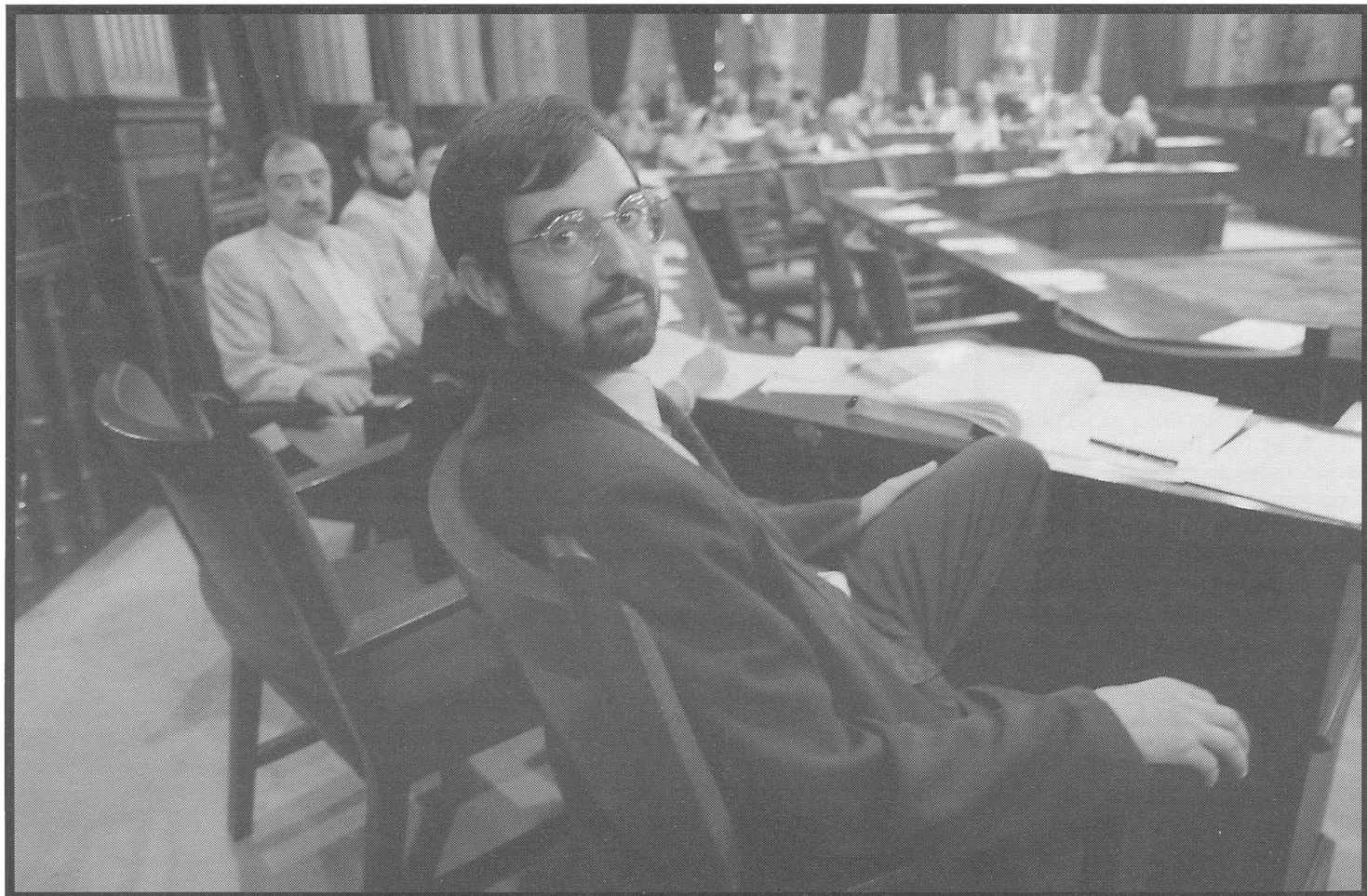
- Bàsicament mitjans de comunicació, que l'idioma sigui necessari i també consciència per part dels mateixos mallorquins.

ECOLOGISME

- Cada vegada que ha parlat dels principis ideològics del PSM s'ha referit a l'ecologisme. Quines són les principals urgències en aquest sentit?

- Crec que tothom ja és conscient del que s'ha fet amb el territori a les Illes Balears. I fins i tot sectors econòmics amb un pes important diuen avui en dia que no es pot continuar creixent com fins ara ni consumir més territori. Darrerament s'han afegit altres elements com són la manca de recursos naturals, l'aigua, l'energia... I això fa que s'hagi de ser radical en la defensa del medi ambient. En aquest sentit, jo crec que el PSM és el braç polític de l'ecologisme, qui ha dut les denúncies ecologistes a les institucions i davant els Tribunals de Justícia, tot exigint, per exemple el compliment de la Llei de camps de golf en la declaració d'interès social dels terrenys. A aquests moments, la defensa del territori a les Balears ja no és sols una qüestió de supervivència del medi ambient en termes estrictament ecològics clàssics, sinó que també és un problema de supervivència econòmica i per això, és preocupant veure com els sectors que dominen dins el Govern balear i a molts ajuntaments, són precisament sectors relacionats amb la construcció que opten per un tipus de creixement com el que s'ha tengut fins ara.

- Abans vostè ha parlat de les petites empreses i ara ho ha fet dels interessos dels constructors, però queda per definir el model econòmic que el PSM vol per a les Illes. S'ha de continuar, sobretot amb el monocultiu turístic? S'ha d'anar cap a una major diversificació?

- Hi ha veus que diuen que la diversificació és un absurd i que s'ha de continuar amb el monocultiu turístic. Ara, això, des de la construcció estratègica d'un país o d'una nació és una mica suïcida, ja que implica una dependència absoluta no sols de la situació política dels països que ens envolten, sinó també de coses tan volàtils com puguin esser modes. Així que destruir tot el que queda del teixit industrial, comercial, sector primari, etcètera des d'una opció nacionalista, és absurd.

Evidentment, el turisme és una font de riqueses i, ben dut, fins i tot, és menys contaminant que determinades indústries, però no pot continuar la rendibilitat del sector turístic incrementant sols el nombre de "passatgers" que vénen de fora. I hem d'aprofitar el motor que és i continuarà essent a curt termini el turisme, encara que també hem de procurar que el camp sigui productiu.

A la vegada, hem de salvar un sector, per a nosaltres estratègic que és el petit comerç que és bàsic per comercialitzar els productes de realització pròpia com puguin esser manufactures, bijuteria, artesanía, etcètera. Aquest sector és greument amenaçat per la política de grans superfícies.

- Abans hem tocat de passada el tema dels Països Catalans i del que vostès entenen com a "nació". Ara parlem d'economia. Com creu que s'haurien d'establir les relacions econòmiques i polítiques entre les Illes?

- Nosaltres estam federats amb el PSM de Menorca i amb l'Entesa Nacionalista i Ecologista d'Eivissa. Som partits sobirans que compartim una estratègia comuna i sense greus diferències. Crec que el fet de compartir la mateixa autonomia ens ajuda a combatre els recels que fins ara hi ha hagut entre les Illes. De totes maneres, no hem de cantar victòria ja que els recels antics es poden tornar repetir si no es comencen d'una manera decidida els traspassos de competències als Consells Insulars.

- Quines modificacions introduiria en aquest tema dels traspassos als Consells Insulars i, en general del disseny del que ha d'esser el Govern balear?

- El model ens ve determinat per l'article 29 de l'Estatut d'Autonomia al qual es determinen les competències que s'han de traspassar als Consells Insulars. És a dir, que només ho impedeix la voluntat centralista del Govern autònom del PP. Fins ara només s'havien transferit competències d'urbanisme d'una manera traumàtica.

LA DESCENTRALITZACIÓ I L'EUROPA DE LES REGIONS

- Vol dir que la descentralització en temes urbanístics, el poder dels Consells Insulars a les Comissions d'urbanisme va ser traumàtica?

- Va suposar un retrocés, bàsicament a Mallorca per no permetre l'accés de l'oposició a les Comissions provincials d'urbanisme. I això va fomentar l'obscurantisme. Però darrerament es varen aprovar les transferències en règim local i turisme, encara que sense dotació econòmica i amb competències purament testimonials. Pens que el vertader traspàs de competències encara ha de començar.

- Ara cal parlar d'Europa: Maastrich, la C.E.E., l'Europa de les regions... i, com és lògic, el PSM.

- Nosaltres ens hem definit sempre com un partit de vocació europeïsta i hem vist a la vegada molta preocupació per aquesta concepció del que s'ha dit "L'Europa dels mercaders" o de les multinacionals.

Els efectes que això ha produït a les Illes Balears fins ara han estat negatius. El fet de tenir una "renda per capita" elevada ha impedit que s'aplicassin mecanismes de protecció d'altres regions europees i això ha provocat la pràctica desaparició de l'agricultura i del sector industrial.

No obstant això, continuam pensant que el futur és Europa, però una Europa a la qual les nacions sense estat també han d'estar representades. S'ha de potenciar l'Europa de les regions i s'ha d'evitar que els estats recuperin competències de les comunitats autònomes. S'ha d'aprofundir a la democràcia europea. I hem de reconèixer que aquest continent té una sensibilitat major pel medi ambient que Estats Units o El Japó i a nivell de solidaritat internacional la seva societat també és més avançada.

- Quin model polític per a la configuració dels estats en el camí de la unitat política del conjunt d'Europa s'assembla més al que, segons el PSM, s'hauria d'aplicar a aquest país?

- Tal vegada el primer escaló seria el model alemany. De totes maneres, jo crec que la construcció d'Europa ha de partir del reconeixement dels diferents fets nacionals. I en aquest sentit a nosaltres ens caldrà cercar aliats. És a dir, una petita regió com la nostra, mai no podrà tenir un pes específic per ella mateixa. Hauríem de cercar aquests aliats a dos nivells: per una part a nivell de regions insulars mediterrànies per plantejar problemes comuns davant les institucions europees i per l'altra, potenciar el que es comença a conèixer com a eix mediterrani mitjançant convenis de col·laboració estreta amb el País Valencià i Catalunya, llocs amb els quals ens uneixen no sols interessos culturals i lingüístics, sinó també problemes econòmics comuns a defensar davant l'Estat espanyol, també davant les institucions europees. I és prioritari que els tres governs comencin a emprendre accions conjuntes.

- Pere Sampol, pensa continuar al món de la política?

- De moment aquesta és la meua intenció, encara que estic a disposició del que decideixi el meu partit polític.

AFECCIIONS

- Però la política no ho és tot. Quines són les seves principals afeccions o "hobbies"?

- Sobretot la lectura i la major frustració que m'ha provocat la política ha estat deixar d'anar al cinema. Bàsicament ara destí el meu temps lliure a la família. Fins els trenta anys i busques vaig esser jugador de futbol. Després ho vaig canviar per la bicicleta i ara en tornaré fer, però a l'hivern no faig pràcticament cap esport a no esser una sèrie d'abdominals cada matí.

Miquel Pascual és un home inquiet i molt ocupat dels que “han de mirar l’agenda”. Camina aviat, parla aviat, mou les mans aviat i fins i tot mira aviat, movent els ulls cap a una banda i altra. Es veu que ha parlat molt per telèfon i quan ho fa procura esser breu, com si sempre tengués una cridada per l’altra línia.

El vaig a veure un horabaixa a la seu d’Unió Mallorquina. Parlam una estona. Rep dues cridades. Es veu que té una certa pressa i l’entrevista acaba quan Maria Antònia Munar, presidenta del partit, entra a la sala i diu “Miquel, hem d’anar a Sóller” i afegeix que si tenc més preguntes a fer-li puc telefonar-li a la feina. La veritat és que no hi ha moltes més preguntes a fer, sobretot despenjades del context. Quan veig partir el cotxe d’UM amb la presidenta i el vice-president, pens que quan passin per les voltes de Sóller, segurament faran comentaris sobre el túnel. Hi estaran d’acord? La política d’ordenació del territori d’Unió Mallorquina no és molt bona d’entendre, però procuraré llegir les ponències del proper Congrés.

Miquel Pascual parla d’un projecte de país per definir i explicar clarament als electors. Creu que serà bo d’entendre. I diu que, sobretot serà “nostro” i diferenciat dels programes dels partits estatals. Creu que, de moment s’han de mantenir els pactes que hi ha als ajuntaments, encara que en el futur i després de les properes eleccions autonòmiques, puguin esser diferents.

Hem d'arribar

Entrevista a Miquel Pascual

per Joana Mª Roque

Miquel Pascual Amorós és enginyer per la Universitat de Barcelona (1970) i advocat per la Universitat de Palma (1989). També va esser Premi Extraordinari del curs d’Administració de la Empresa de l’Escola d’Administració d’Empreses de Barcelona i ha fet cursos de Direcció Comercial, Gestió Empresarial, Mètodes Moderns de Gestió de l’Empresa i Anàlisis de Rendabilitat d’Inversions.

A 1971 va començar a treballar a l’empresa Piher Semiconductores S.A. (Granollers), que va deixar passats uns anys per integrar-se a l’empresa de la seva família “Aigues de na Taconera”. Compatibilitzava aquest treball amb l’activitat docent a l’Escola de Formació Professional d’Artà i a l’Institut de la mateixa localitat.

A 1979 va ser elegit membre del Consell Interinsular de Balears i va esser conseller d’Ordenació del Territori fins a 1983. Entre 1980 i 1983 també va ser president de la Comissió Provincial d’Urbanisme. Després va ser membre del Parlament de les Illes Balears per Unió Mallorquina, fins que va deixar aquest partit per discrepàncies amb la seva política d’ordenació territorial. A 1991 es va presentar a les eleccions autonòmiques per la Unió d’Independents de Mallorca i va ser elegit únic diputat. A 1993 es va presentar com a cap de llista per UM al Congrés dels Diputats -ja que ambdós partits s’havien fusionat- i no va ser elegit. És vice-president d’UM.

- Per quins motius va decidir dedicar-se a l'activitat política?

- Per vocació. Si no hi ha vocació mal assumpte, ja que la política és una cosa molt ingrata i molt perillosa en el sentit que et pot anar bé o malament. Hi ha un risc important i si no tens vocació, no té sentit. Ara bé, jo des de fa molts d'anys, he tengut molt clar que volia intentar fer alguna cosa per la meva terra.

- I en el seu cas, quina és aquesta terra?

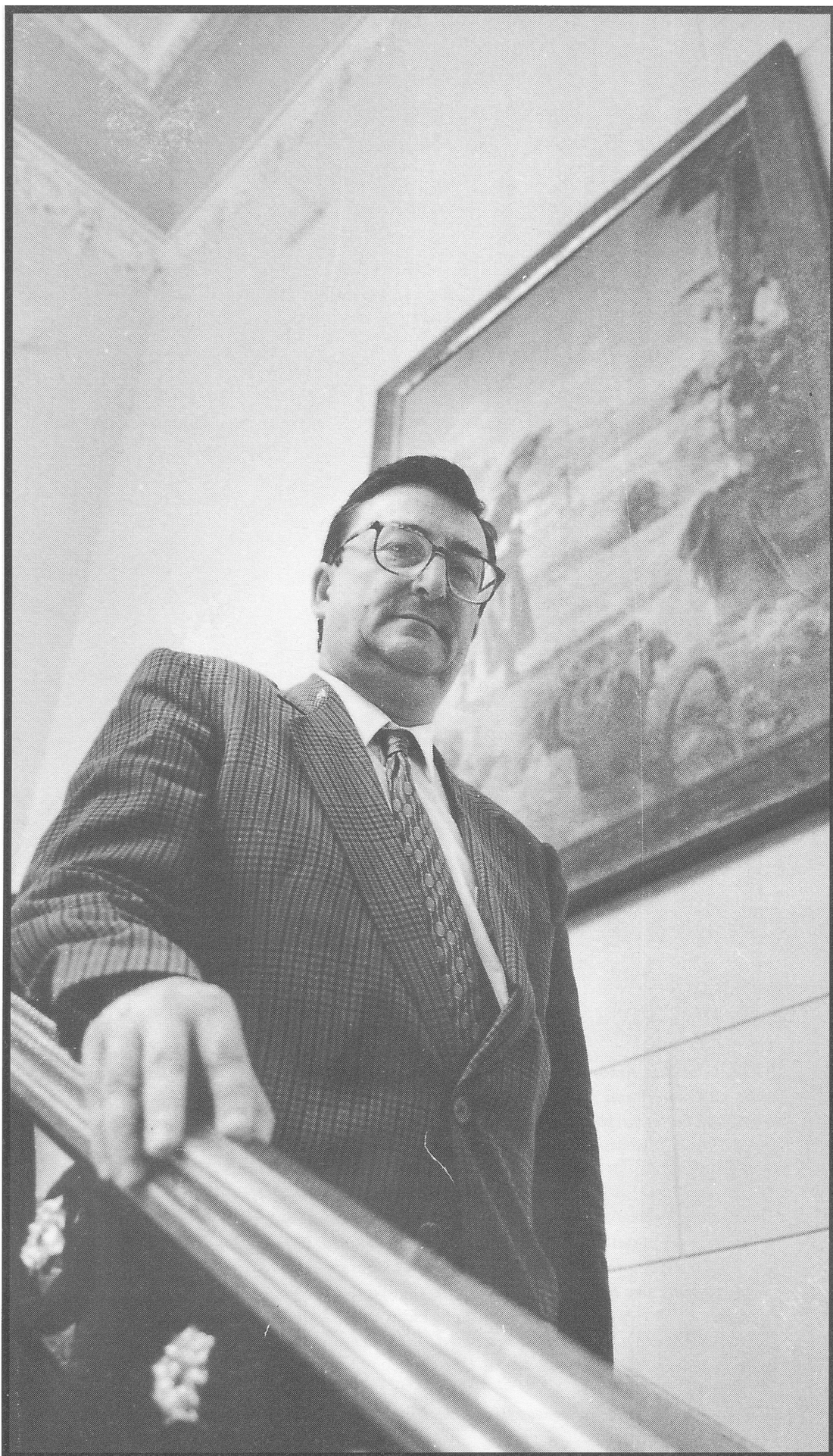
- Mallorca en concret i les Illes Balears en conjunt.

- Llavors, Unió Mallorquina, és un partit regionalista, nacionalista?, de Mallorca?, de les Illes?, situat a l'entorn general del que s'ha anomenat Països Catalans?...

- Nacionalista i la nostra nació són les Illes. No són els Països Catalans. Això no vol dir que des del punt de vista lingüístic i cultural no hi hagi una unitat superior que s'escapa del que són les Illes Balears, però en la meua opinió el nom de Països Catalans no és adequat, sinó que s'haurien de dir, per exemple, països de llengua catalana, ja que el nom de Països Catalans vol dir que nosaltres som catalans i realment, nosaltres som mallorquins i balears. També som "descendants de catalans" els que tenim els nostres avantpassats que ja eren de Mallorca. Però una cosa és ésser descendants i l'altra és ésser catalans. Això vol dir que som germans, que ens hem emancipat i que cadascú viu a casa seva.

COL-LABORACIÓ AMB
PAÏSOS PROPERS

- I aquest parentiu o

germanor, ha de tenir qualque aplicació en el terreny de la política o no n'ha de tenir cap en especial?

- El que és clar és que tant a nosaltres com a Catalunya ens convé una col·laboració estreta i, per començar, ha de ser de tipus econòmic. A la construcció de la Comunitat Econòmica Europea estam condemnats a anar dins el mateix carro. I també hi han de ser els valencians perquè tenim una estructura econòmica semblant perquè el nostre desenvolupament ha d'ésser conjunt amb el que s'anomena l'eix de Llevant, diguem-ne del conjunt d'Espanya.

I per altre costat, des del punt de vista cultural, pens que és bo que de cada vegada hi hagi més intercanvi entre la cultura mallorquina, menorquina, eivissenca, catalana, valenciana... Per la llengua i en concret per als escriptors és bo que hi hagi un mercat de deu milions de persones i no sols de sis-centes mil. I també tenim unes arrels històriques, encara que això no vol dir el mateix que una història comuna, ja que el Regne de Mallorca ha estat sempre separat del que és el Principat de Catalunya. El nexa que teníem en comú era el Rei només, però s'ha anat conjuntament al llarg de molts de segles. I en resum, podem dir que les nacions més properes a la nostra són el Principat de Catalunya, la Comunitat Valenciana i també Aragó, ja que tenim un substracte en comú. Durant molts de segles tots vàrem formar part de la Corona d'Aragó.

- Aquest és el mateix parentiu que té Espanya amb els països sudamericans o és un altre?

- Jo pens que hi ha un paral·lisme. El fet que es parli l'espanyol o el castellà a Sudamèrica, no vol dir que els països sudamericans siguin països espanyols. Són països de llengua castellana o de llengua espanyola i això és un altre argument a favor de la meua tesi que el nom de Països Catalans no és adient. Però hi ha gent com Esquerra Republicana a Catalunya que diu que tots som catalans. I aquesta no és la nostra política. Nosaltres deim que som germans, però cadascú té la seva casa i hem de col·laborar, des de la pròpia personalitat.

ILLES BALEARS

- Per acabar el capítol o tesi dels parents, quin diria que és el nostre parentiu amb els menorquins i els eivissencs?

- Històricament el Regne de Mallorca era configurat en tres consells. Aleshores, també hi ha hagut una autonomia entre les Illes i per tant des del punt de vista nacionalista, nosaltres som partidaris de l'"insularisme" en el sentit que Mallorca per un costat, Menorca per l'altre i també Eivissa i Formentera, han de tenir autonomia pròpia i una descentralització no sols administrativa, sinó també política.

Ara que això té un límit. Encara que el sentiment de la mallorquinitat o menorquinitat sigui molt més fort que la balearitat, les Illes Balears són la nostra nació. Hi ha una voluntat i una història que tret de les dominacions francesa i anglesa de Menorca, és comuna. I mai no ens hem qüestionat que haguem d'anar separats. Per tant, si aquesta és la nostra nació hi ha d'haver un Parlament únic, una única Comunitat Autònoma i un Govern balear.

- Quin creu que hauria de ser el sentit i contingut dels Consells Insulars?

- Han d'existir i s'han de potenciar. Fins i tot el Consell Insular de Mallorca. Això és conseqüència de la idea que la nostra nació és pluriinsular, que cada illa té el seu sentiment propi i les seves ganes de comandar a casa seva, per entendre'ns.

- Però el poble de les Illes ha decidit una altra cosa. Els resultats a les darreres eleccions per al Congrés de Diputats no han estat molt favorables a UM, a què ho atribueix?

- Bé, jo pens que si ara es repetissin les eleccions els resultats no serien exactament iguals.

RESULTATS ELECTORALS

- Tan aviat?

- El que va primar a aquestes eleccions va ser que uns volien canviar Felipe González per deixar que comandàs el senyor Aznar i uns altres que no volien de cap manera que aquest darrer fos president del Govern. I aquesta bipolarització afavorida des de la televisió ha estat la causa més important per la qual els partits regionalistes de tota Espanya han davallat excepte a Canàries i a Aragó.

La segona raó en la meua opinió era que encara hi ha molta gent de Mallorca que confon Unió Mallorquina amb el Partit Popular. Ens hi hem trobat a la campanya.

- I vostès, no volen que els confonguin?

- No. Això és un tema que s'ha de definir ara a l'estratègia de futur. Hem de veure i decidir com hem d'actuar en els pobles.

- També repassaran els seus errors?

- Clar. En el resultat de les eleccions també hi ha una tercera causa que consisteix en errors propis, i jo he d'assumir una part de la responsabilitat que és meua pel fet de ser candidat. Però crec que aquesta darrera causa és la menys important i que són molt pocs vots de diferència. O sigui es votava qui havia de ser el president del Govern espanyol per damunt de tot. I això ha estat contrari al nacionalisme. No hem pogut arribar allà on volíem.

- Segurament a qualque moment vostè es va fer la il·lusió o va pensar que el seu vot podria ésser decisiu per escollir president de Govern. Si hagués passat això, si vostè hagués estat diputat i hagués pogut decidir qui havia de ser el nou president d'Espanya, com hauria actuat?

- Això és una situació que no s'ha donat i m'estim més no opinar. Però sí que hi ha clara una cosa, que a aquests moments el millor govern que es pot formar és el de Partit Socialista i Convergència i Unió, ja que un pacte amb Esquerra Unida seria molt dolent per a l'economia d'Espanya. Hi hauria més Estat i més gros, es perjudicaria l'empresa. Per tant dins la situació de recessió econòmica que tenim, seria negatiu. Si l'OCDE diu que l'atur augmentarà l'any que ve, la

política futura només pot ser una, fer l'Estat petit a base de descentralitzar-lo i d'intentar que tornin a la economia privada algunes empreses públiques que no tenen sentit. De cara a les comunitats autònomes també s'haurien d'eliminar les administracions paral·leles i d'aquí es podrien treure recursos que podrien minvar el dèficit públic i a la vegada ajudar la petita i mitjana empresa. Això podria contribuir a fer que davallassin els tipus d'interès i a millorar l'economia. Per tant, és important que hi hagi uns partits nacionalistes semblants a Unió Mallorca en el seu ideari polític que puguin formar Govern amb el Partit Socialista, ja que si no hi fossin, el futur econòmic d'Espanya seria molt més negre.

- I ara, és negre?

- Bé, no hi ha res negre del tot. El que hi ha són núvols. I l'OCDE diu que enguany i l'any que ve pujarà l'atur a Espanya. Així que, de moment no es veu la sortida a la recessió econòmica, almenys a curt termini. De totes maneres, esper que la mà dels nacionalistes de Convergència i Unió es noti en el Govern.

- En conjunt, la proposta d'Unió Mallorca és més semblant a la de Convergència i Unió o a la del PP?

- Nosaltres tenim una estructura econòmica diferent de la del conjunt d'Espanya. Això ho explicàvem durant la campanya electoral. Dèiem que era molt important anar a Madrid, també per demanar una política econòmica distinta per a les Illes Balears. Miri, a Espanya hi ha un nou per cent del PIB que

depèn del turisme i després hi ha uns efectes indirectes que fan que l'aflluència del turisme a Espanya es col·loqui al voltant del catorze o del quinze per cent. I a les Illes Balears, els efectes del turisme a l'economia, directes i indirectes, són d'un setanta-cinc per cent. I això, què vol dir? Doncs que si es fa una política econòmica que no és bona per al turisme, el conjunt d'Espanya se'n ressent en un quinze per cent, però les Illes Balears s'enfosen. Per tant, necessitem una política econòmica distinta. I a Catalunya el pes del turisme també és important, encara que no tant com a les Illes Balears. A més a més, les Illes Balears tenen un teixit de petita i mitjana empresa superior al conjunt d'Espanya i d'Europa en general, ja que representa devers el 85 per cent de la nostra economia. I tot el que vagi en contra de la petita i mitjana empresa perjudica més les Illes Balears que el conjunt d'Espanya. El turisme i l'estructura de la petita i mitjana empresa són els dos trets que més ens diferencien del conjunt espanyol. I no tant de Catalunya, la política econòmica que propugna Convergència i Unió és més semblant a la que propugnam nosaltres que a la del conjunt espanyol, encara que en política econòmica jo no he d'amagar que la nostra tesi és més semblant a la del Partit Popular que a la del Partit Socialista.

PARLAMENT BALEAR

- Vostè es va presentar amb un partit que es deia Unió Independent de Mallorca i ara, aquest partit s'ha unificat amb Unió Mallorca. Això és compatible?, és fàcil?, no pot passar que, a vegades vostè voti de manera diferent a Unió Mallorca?

- Realment aquesta és una situació que no es pot mantenir durant molt de temps, sense cap dubte. Però, afortunadament, tenim fins

el mes d'octubre, període en el qual no hi ha sessions parlamentàries i jo esper que quan arribi el mes d'octubre tot estarà més clar. Però, en tot cas, quan firmarem els pactes segons els quals ens fusionarem, varem quedar que es podria

donar un tipus de situació en la qual Unió Mallorca votàs una cosa i jo, com a diputat del grup mixt, en votàs una altra. De totes maneres esper que això no duri massa.

- Això sembla alta política i fins i tot una mica maquiavèl·lic, però també hi ha ajuntaments als quals el PP i UM, governen o fan oposició junts. Creu que els ciutadans poden distingir entre el que ofereix una o altra opció?

- En primer lloc la Unió Mallorca nova és el conjunt de tres partits: Convergència Balear, Unió d'Independents de Mallorca i l'antiga Unió Mallorca. I aquest darrer partit només tenia pactes amb el Partit Popular, però Convergència Balear i UM teníem pactes a vegades amb el Partit Popular i a vegades amb el Partit Socialista. Per tant el tema dels ajuntaments s'ha de mirar cas per cas, en el sentit que han de ser governables fins a les properes eleccions. I el que no hem de fer és desestabilitzar la governabilitat de cap ajuntament. Això vol dir que normalment hem de continuar amb els pactes que teníem.

- I això de continuar amb els pactes, vol dir que en el futur UM mantindrà els mateixos que fins ara han tengut amb el PP per a les properes eleccions autonòmiques o que poden haver-n'hi uns altres?

- No, no. El pacte que hi ha amb el Partit Popular és un pacte transitori, i que a més a més, només afecta una part d'Unió Mallorca, que és l'antiga Unió Mallorca. I a més a més és irrepetible, ja que al Congrés de dia 8 de maig es va aprovar una ponència que prohibia qualsevol pacte pre-electoral amb partits centralistes. Quan hagin passat les eleccions s'haurà de governar. I a vegades es governarà amb uns, i altres vegades amb partits distints, sempre que no puguem governar tots sols.

PROJECTE DE PAÍS

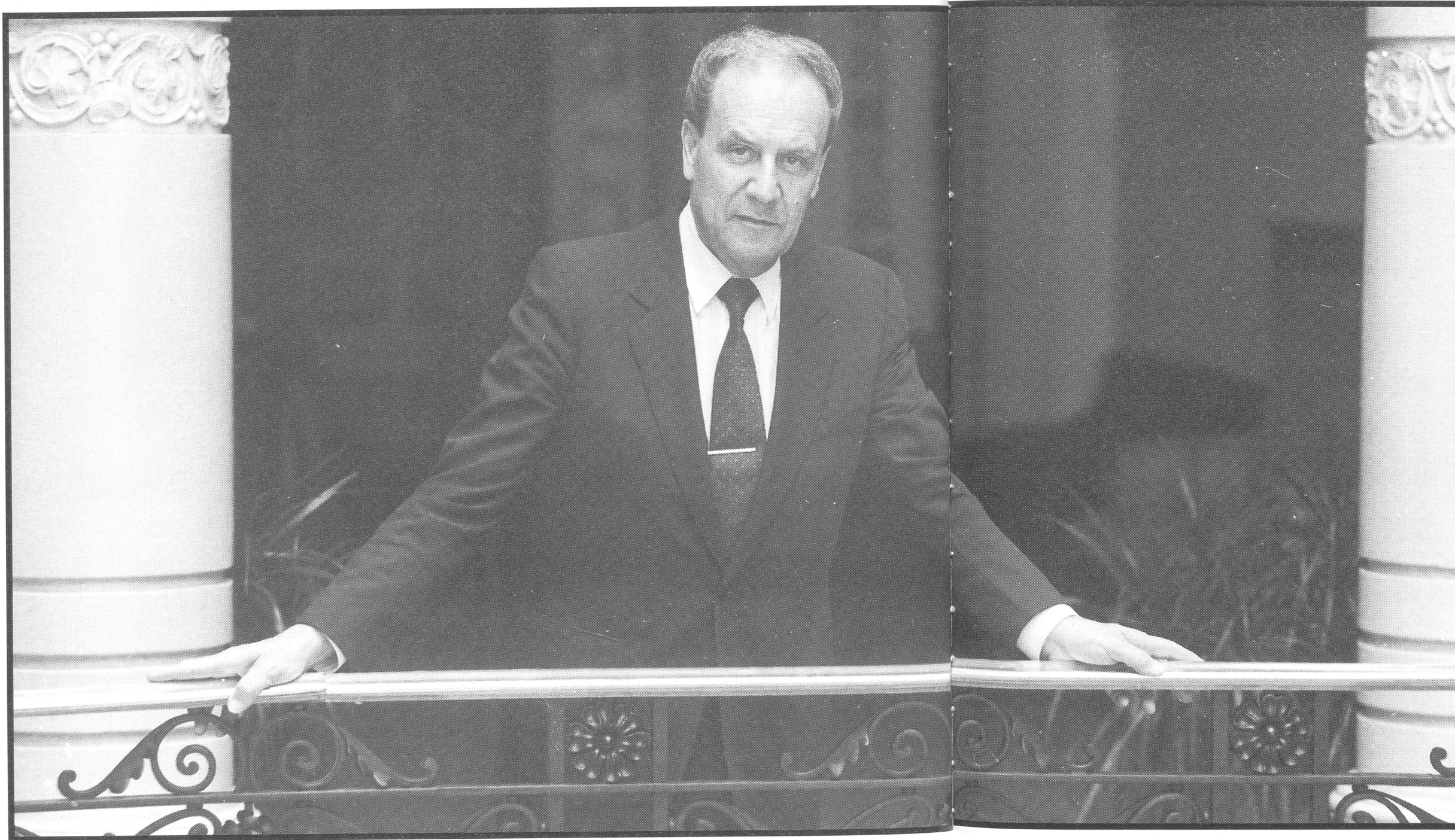
- Quan vostè es va presentar per la Unió dels Independents de Mallorca com a cap de llista, en teoria es presentava com a president del Govern. Què hauria fet que no es fa en aquests moments si la seva llista hagués estat la més votada?

- Evidentment un projecte de país. Això és una cosa que sona molt bé. Però precisament una de les tasques que crec que hem de fer a la nova Unió Mallorca és definir el projecte de país i de Mallorca i de Illes Balears que volem a vint-i-cinc anys vista, cosa que no ha fet el Govern actual, o sigui, un projecte cultural i educatiu diferenciat i ajustat a la nostra idiosincràsia. I un projecte de política econòmica que fes possible tot allò que hem repetit al llarg d'aquesta entrevista.

Un independent a la Cort del Rei pitiús

Entrevista a Cosme Vidal

per Sebastià Verd

Cosme Vidal és, ben segur, un dels polítics eivissencs més coneguts, encara que potser no tant com el comissari europeu Abel Matutes, que va ser el seu cap de files durant els anys que passà a Coalició Democràtica i a Alianza Popular i de qui, segons sembla, guarda un profund ressentiment. Al llarg de la seva vida ha tengut temps de ser moltes coses i, possiblement, ja només espera poder tornar a ser la persona decisiva del Consell Insular de les Pitiüses per dur a terme una subtil venjança política. Durant vuit anys va ser la primera autoritat de les Pitiüses, president del Consell Insular i abans, també, delegat del Govern Central durant la transició. I, per si mancàs qualche cosa, durant tota una legislatura autonòmica fou el portaveu del grup popular al Parlament de les Illes Balears.

Abans de tot això havia estat periodista. Si més no, ho era quan el designaren delegat del Govern Central. Era el redactor en cap del "Diario de Ibiza", l'únic periòdic que llavors s'editava a Eivissa. També va ser un dels fundadors de la Societat Esportiva Eivissa. De manera que és un personatge que ha viscut intensament la vida social de l'illa i que, per tant, coneix molt bé tot l'entramat de la societat pitiüsa. És per això que va sorprendre tothom -bé, tothom no ho sé, almanco sí tothom que ho veia des de Mallorca, que no sempre és un bon observatori per assabentar-se del que passa a Eivissa- quan abandonà la presidència del Consell Insular.

Record que es varen contar moltes coses. Cosme Vidal va estar malalt, molt malalt, però és evident que també va ser víctima política d'una confabulació. Es va dir que havia dimitit, però va aguantar fins al final del mandat, el 1987. La malaltia li va permetre no repetir la candidatura i evitar així enfrontaments interns, però, finalment, aquests varen aparèixer i Cosme Vidal no es resignà a l'oblit polític. Va aixecar la bandera de l'insularisme i aquí el tenim ara, a un solitari escó del Parlament balear fent la guerra pel seu compte a l'espera de temps millors que, pensa, tornaran.

Cosme Vidal va néixer a Eivissa el 1929. Al llarg de la seva vida ha participat en moltes activitats socials i polítiques. Va ser un dels fundadors de la Societat Esportiva Eivissa i va treballar com a periodista al "Diario de Ibiza", on en diferents etapes va ser redactor en cap, subdirector i, fins i tot, director en funcions.

El 1977 deixà l'activitat periodística per la política. Durant dos anys, en plena transició, va ser delegat del Govern a les Pitiüses nomenat per la UCD. El 1979 encapçalà una candidatura "d'independents" juntament amb Coalició Democràtica (després Alianza Popular i ara Partit Popular) i va ser elegit president del Consell Insular durant la pre-autonomia, càrrec per al qual seria reelegit el 1983 amb l'Estatut d'Autonomia en vigor.

El 1987, tot coincidint amb el final de la legislatura, abandonà la política després de mostrar públicament la seva disconformitat amb la cúpula dirigent del seu partit. I després d'un parèntesi sabàtic -com diu ell mateix- de quatre anys, el 1991 va tornar a les seves arrels "d'independent" i resultà elegit diputat pel Parlament balear, on ara ocupa un escó del grup mixt en nom de la FIEF (Federació d'Independents d'Eivissa i Formentera).

- *Senyor Vidal. Vostè desapareix de la política balear el 1987 i reapareix el 1991. Per què?*

- Del 87 fins al 91, i així no entrarem en detalls, vaig gaudir d'un període sabàtic, políticament parlant, i quan em vaig reincorporar a l'activitat política vaig voler tornar a les meves arrels, perquè em varen agafar les diferents agrupacions d'independents i em varen dir que cercaven algú que lideràs la Federació. Vaig acceptar participar-hi i vaig resultar elegit. Això és tot.

- *Tot? Bé, però si li sembla parlem d'abans. Vostè ho és tot a la política eivissenca. Durant vuit anys és president del Consell Insular i de cop i volta dimiteix...*

- Perdoni... no dimiteix. Mai no vaig dimitir sinó que vaig continuar essent president fins al final del mandat. Ja sé que s'ha dit el contrari i no vull pensar que sigui per causes tendencioses sinó per una simple mala informació. Per això m'agradaria aprofitar aquesta ocasió per matisar el que va passar. Jo no vaig dimitir. El que va succeir és que estava nominat pel partit, Alianza Popular, que jo mateix presidia a les Pitiuses, per tornar a presentar-me a les eleccions del 1987, quan forçat per les circumstàncies em vaig haver de desdir. Va coincidir que jo no em trobava bé de salut i, pertant, la malaltia em va servir per aparentar que aquesta era la causa i poder dir així que me n'anava "vo-lun-tà-ri-a-ment".

- *Però no era voluntàriament, no és ver? Què li va passar?*

- Molt senzill. Vaig tenir un disgust mol gros amb el partit, on hi va haver unes maquinacions que, bé... no m'interessa treure els pedaços bruts... no sé per què en parl ara... unes maquinacions que jo hagués pogut vèncer perfectament i no hagués passat res, però justament el disgust que vaig tenir va ser tan gros que l'excusa que havien preparat es va fer realitat: vaig haver de traslladar-me urgentment a Barcelona, record que era la segona festa de Pasqua, a causa d'una recaiguda en el meu estat de salut. I va ser llavors quan els metges em prohibiren terminantment tornar a ser candidat. La convalescència a Catalunya es perllongà un mes, però quan vaig tornar encara vaig tenir temps per reincorporar-me a la presidència i, almenys, tancar la legislatura. No vaig dimitir, no.

UN PERSONATGE MOLEST

- *Per què maquinaven contra vostè dins Alianza Popular?*

- Algú o alguns em volien fer fora d'Eivissa, això és evident. Segurament els molestava massa. Ja el 1985 m'havien volgut donar una potada cap amunt fent que deixàs la presidència del Consell i anàs a Madrid com a diputat, però em vaig negar. El mateix president Cañellas em va demanar que no acceptés la proposta perquè, segons em va dir, jo era necessari aquí. Dos anys després les pressions varen ser massa fortes..., però, miri, és cert que vaig dimitir, però no com a president del Consell, que això mai, que quedi clar, sinó com a president del partit. Això no obstant, vaig continuar com a militant de base fins el 1989... Pensava que a qualche moment tot podria tornar a ser

com abans, però el "general" que a Eivissa ho mana tot, va dir que el senyor Marí Calbet havia de tornar a ser el candidat. En una paraula, crec que és una història massa llarga i que avorriríem la gent. Aquestes qüestions, personals no deuen interessar ningú, no creu?

- *Supòs que sí que interessen, perquè jo crec que la gent se sorprèn molt de veure a qui va ser portaveu del grup popular assegut a un escó del grup mixt. Hi deu haver més coses que simples qüestions personals perquè passi una cosa així.*

- Sí, indubtablement, hi ha qualche cosa d'important. Jo no renec de les meves arrels de centre-dreta, de manera que continuo essent ideològicament el de sempre. Mai no havia ocupat cap càrrec abans de la transició, ni quan m'ho va demanar Abel Matutes per fer-li costat a una d'aquelles ternes que es feien durant el franquisme. Igualment crec que som una persona prou coneguda a Eivissa i que puc presumir d'honestetat. Així com molts s'han enriquit amb la política jo m'he arruïnat i n'estic molt orgullós, això sí... Bé, li contest a la seva pregunta: és clar que sí, que jo feia nosa per qualche raó concreta. Jo creia i crec que una ideologia política no pot ser mai una pantalla per servir interessos personals i també que, en el meu cas, no podia ser un simple escolanet d'una o d'unes persones que se serveixen de la política, perquè això és indubtable que ho fan, sense poder intervenir. En una paraula!, feia nosa i amb això està dit tot.

UNA PERSONA I MOLTS D'IMITADORS

- *De tot el que diu puc deduir que la política eivissenca està molt condicionada per una o diverses persones ben concretes.*

- Persones, persones... només n'hi ha una. I, això sí, molts d'imitadors.

- *Parlam d'Abel Matutes?*

- Bé, jo no tenc perquè anomenar ningú en concret, però bé... Potser fa uns anys ell, Abel, fos qui polaritzava tota l'actuació política de l'illa, però ara li han sorgit uns quants emuladors que, fins i tot, pretenen fer-li la competència. Ja veurem el que passa!... Bé, jo només li diré que quan una persona em va voler vendre les excel·lències de fer una ciutat lacustre a Formentera, ni més ni menys que a s'Estany d'Es Peix!, jo m'hi vaig negar. Creia que era un absurd per a Formentera una urbanització d'aquest tipus i vaig dir que mentre jo fos president del Consell intentaria evitar-ho. Bé, aquestes coses, perquè aquest no va ser l'únic cas, no devien agradar massa. I va passar el que havia de passar, ja ho sap.

- *Quan en el Parlament balear es va debatre la modificació de la Llei d'espais naturals vostè feia costat a l'oposició, però quan aquesta apuntava directament el president Cañellas vostè deia: "vos equivocau, teniu raó, però hauríeu d'apuntar cap una altra direcció, cap una altra diana".*

- Naturalment, tots els tirs apuntaven el president Cañellas perquè és el cap visible del Partit Popular a les Balears, però la diana hauria d'haver estat un altre beneficiari molt més gran,

perquè no només es desprotegiren Ses Salines sinó altres indrets, com Sa Caleta, que poden ser econòmicament més rendibles. El que passa és que jo no puc acusar ningú directament, no puc dir que el principal beneficiari sigui aquesta persona o aquesta altra, perquè sempre hi ha societats interposades i homes de palla. Per això deia que la diana era una altra, sense acusar directament ningú. De fet no m'interessa el que fan les persones com a tals sinó els efectes que poden tenir les seves accions. Miri, quan passà allò de s'Estany d'Es Peix jo vaig dir que m'hi oposava no sols per qüestions ecologistes sinó per egoisme del partit perquè sabia

ciutat d'Eivissa els socialistes ja han superat els populars i això que el PSOE és a la seva hora més baixa.

- *En aquest sentit quin és el paper que juga o pot representar en el futur la FIEF (Federació d'Independents d'Eivissa i Formentera) que vostè presideix.*

- Nosaltres tenim un espai molt clar, de centre-dreta, que pot ser decisiu per formar la majoria a les pròximes eleccions locals i autonòmiques.

que si votàvem a favor de la urbanització mai més no tornàrem guanyar unes eleccions a Formentera. I així va passar, un sector del partit es va escindir i creà un grup d'independents que des de llavors sempre ha tret més vots que el Partit Popular. El batle és ara un dels independents.

EL PARTIT POPULAR CAP ENRERA

- *Però si a Formentera el Partit Popular no ha tornat guanyar, a Eivissa, sí...*

- Noooo!, si es fa una lectura en profunditat dels resultats de les darreres eleccions generals veurem que el Partit Popular ha reduït el percentatge de vots. En la meua opinió perd terreny, va cul enrera, de manera que a les pròximes eleccions si no es fan molts de canvis al Consell Insular ja no podran repetir la majoria absoluta, perquè hi ha molta gent descontenta. A la

INSULARISTES, NO NACIONALISTES

- *A les generals no varen voler participar amb la coalició nacionalista que propugnava Unió Mallorquina.*

- Potser el nostre espai sigui el mateix, però és que a Eivissa, i també a Formentera, no es pot parlar de nacionalisme, sona estrany. En qualsevol cas hem de parlar d'insularisme, que és tal com ens definim políticament. Un nacionalisme a Mallorca es pot entendre, però a Eivissa el centre-dreta eivissenc és simplement insularista. Per això és molt probable que la FIEF passi a ser ben aviat Federació Insularista d'Eivissa i Formentera. I és cap aquí on anirem a parar tots els vots del centre-dreta descontents del que ara fa i desfà el Partit Popular. I n'hi ha molts de descontents amb un partit que parla d'aturar la tudadissa de doblers públics, quan a Eivissa tenim prou proves de malgastament de fons públics per part de les

institucions on governa el PP. Em tenim prou amb el projecte de nova seu del Consell, que es la mostra més evident que només volen fer créixer la burocràcia...

L'AUTONOMIA DELS CONSELLS INSULARS

- Diu que creix la burocràcia. Què em diu, per tant, de la delegació de competències autonòmiques que es vol fer als Consells Insulars. Vostè va dir en el Parlament que en lloc de fer els traspassos que necessitaven els Consells per accedir a l'autonomia que els correspon es volia embolicar la troca política amb una pseudo-descentralització administrativa.

- Aquesta n'és una altra!, i ben grossa. Si des del Consell Insular donen el vist-i-plau a aquest disbarat de llei per unes competències dels ens insulars que no aniran als Consells sinó a uns òrgans específics depenents del Govern balear... això és complicar-ho tot, fer créixer la burocràcia i no donar autonomia. En canvi no s'ataquen els problemes urgents, com el de l'aigua, que és el principal problema. Mai no s'ha sabut agafar el bou per les banyes i, per afegitó, es cometen errors tan grossos com el de l'Ajuntament d'Eivissa amb la potabilitzadora. L'han feta allà on han volgut, sense fer cas als tècnics del ministeri i ara resulta que per funcionar han de fer uns pous que farien més mal que bé als aquífers, perquè enlloc de solucionar el problema de la sal provocarien més salinitat. En una paraula, un desastre, un complet desastre! Per un costat aquest engany que ens vol fer la Comunitat Autònoma amb la llei de Consell Insular i per l'altra una pessima gestió. El batle d'Eivissa diu: s'ha d'acabar amb el ciment!, prou ciment... i jo li deman: per què, doncs, el segon cinturó de ronda?, només és per plantar-hi floretes?...

ELS INSULARISTES, UNS INDIS SOLITARIS

- Segons ho explica, la situació política a Eivissa no és precisament de color de rosa. Per tant, què cal fer... esperar que l'esquerra tenguí majoria o creu que els "independents" podran tenir pes abastament tots sols. I, en aquest sentit, a quin bàndol donaria suport la FIEF, al general Custer o als indis "sioux"?

- Bé, bé... ja sé de què em parla. Sé que el secretari del PSOE, Joan March, va proposar un pacte per derrotar el general Custer-Cañellas i que aquest va dir, més o manco, que semblava que cridava a una aliança de tots els indis... Com a historieta està bé, però, miri, jo li reafirm el caràcter insularista de la Federació i, per tant, aquest assumpte ni ens va ni ens ve. A nosaltres ens importa Eivissa i Formentera i, potser, altres "generals", no Custer precisament. Per tant, ni Custer ni sioux, ara bé qui ataquí la reserva índia de les Pitiüses ha de saber que lluitarà contra nosaltres. Jo no em refio ni dels uns ni dels altres. A la darrera investidura de Cañellas em vaig abstenre, però li vaig dir que era una abstenció positiva perquè el meu suport dependria del que fes per les Pitiüses. El president em va contestar que era tan insularista com jo, però, ja ho veu... no m'agrada massa el que fa. En qualsevol cas he de manifestar-li molt clarament que Cosme Vidal pot tenir simpatia per una persona o l'altra, però que en totes aquestes qüestions de possibles aliances qui té la darrera paraula és la Federació

d'Independents.

- Parla molt d'insularisme, però quina és la definició política?

- Dins de l'insularisme, com passa amb els nacionalismes, hi ha de tot: hi ha radicals i també persones que creuen en la moderació. L'insularisme tal com es pot dur a terme de forma pragmàtica és a través de l'aplicació de l'Estatut d'Autonomia, fer que els Consells Insulars, com diu l'Estatut, siguin òrgans de govern per exercir les competències que els traspassi la Comunitat Autònoma d'acord amb l'article 39. Això és possible, això és insularisme, és ser constructiu perquè pretén aixecar la Comunitat Autònoma des de baix i no per les teulades, perquè això seria un nou centralisme imposat. I si a tal cosa se li vol dir nacionalisme, bé, que es digui així, però no crec que els eivissencs ho entenguessin... en canvi sí sabem molt bé què vol dir ser eivissenc o formenterenc.

- No se'ls pot acusar de ser insolidaris?

- De cap manera. Fins i tot li puc dir que l'insularisme tal com jo l'entenc no és incompatible amb la idea de fer un país balear. Ningú no li diu que el futur no ens pugui dur cap a una Federació d'Illes. Ara jo mateix no pretenc anar tan enfora, però... això és com aquells dos capellans que es troben i parlen de si Roma els deixarà casar-se o no i un diu li diu a l'altre que no, que per ara és impossible, però que els seus fills segurament sí que ho veuran.

- Però la paraula insularista no té bona premsa, es com si es parlàs de cantonalisme...

- És possible, però no és un terme que m'hagi inventat jo. Quan era portaveu del Partit Popular l'oposició ja m'acusava pejorativament de ser insularista... però ara les coses han canviat, ja no és cap terme maleït, sinó tot el contrari, per a molts d'eivissencs i de formenterencs és un mot d'esperança. Quan Cañellas va a Eivissa diu que ell també és insularista... Miri, nosaltres només defensam que s'apliqui l'Estatut d'Autonomia i amb això no n'hi pot haver, de mala premsa, supòs...

- Un Estatut d'Autonomia al qual vostè, des d'Aliança Popular, s'hi va oposar, si mal no record.

- Però no recorda bé... És ver que els d'Aliança Popular ens vàrem aixecar i abandonàrem la Mesa de l'Estatut, però les coses s'han de matisar. I de la mateixa manera que no és ver, com algú ha volgut fer creure, que ens en vàrem anar perquè volíem una autonomia de l'article 151, perquè dir això seria un altre disbarat, també ho és dir que ens oposàvem a l'Estatut d'Autonomia, dir que no volíem l'autonomia, vaja! No és ver. Nosaltres volíem l'Estatut, però ens oposàvem a la llei electoral. Preconitzàvem, com recordarà, una paritat corregida entre les diferents Illes, és a dir, que els representants de les illes menors sumassin el mateix nombre de diputats de l'illa major. Nosaltres estàvem contra els acords que signaren pel seu compte la UCD i el PSOE, és a dir, Jeroni Albertí i Fèlix Pons...

- Però la veritat és que aquest sistema que contempla l'Estatut d'Autonomia ha funcionat bé. Si més no, mai no s'ha produït cap votació a la qual els diputats hagin decidit en funció de ser d'una o d'altra illa i, en canvi, sempre s'han subjectat a la disciplina d'un grup polític determinat.

- Això no és així, almenys no tan clar com diu. Durant la pre-autonomia va existir la paritat corregida i també va funcionar de meravella. Però, a més, és que el fet que sempre decideixen els grups polítics no significa que jo vagi errat, perquè al si dels grups polítics sí que hi ha representació insular i, vaja,

segurament als grups també es vota i, segurament, es votaria de diferent manera si el pes de les illes menors fos més gran. Es el cas de la llei de transferència de competències als Consells Insulars de la qual hem parlat abans i que és una vergonya. En qualsevol cas que quedi clar que ni Aliança Popular ni jo mateix ens varem manifestar contra l'Estatut sinó que simplement ens varem abstenir a causa d'aquella qüestió.

- Creu que el pes de les Illes dins el Parlament no és prou fort? Per les informacions que s'han donat es pot creure que sí ho varen ser en el cas de la reforma de la Llei d'espais naturals, almanco el pes del PP d'Eivissa.

- Bé, sempre es vol veure només la part negativa, però és que en

aquest cas hi havia qualche cosa més que interessos d'illa o de partit.

En canvi no ha passat el mateix amb l'exemple d'abans. Quin paperet, Déu meu!, veure Joan Huguet, tot un president del Consell Insular, fent el joc al centralisme que ens vol imposar la Comunitat Autònoma. I l'altre! Marí Calbet, callat en el seu escó... És indubtable que en altres circumstàncies no s'hagués produït aquesta situació. És nefast. Bé, nefast per al Partit Popular, perquè a nosaltres, a la FIEF, ens deixa les portes ben obertes, perquè per aquest camí no hi ha cap dubte que nosaltres tendrem la clau del futur de les nostres illes, de les Pitiüses.

En el 95 ens veurem les cares

Entrevista a Eberhard Grosske Fiol

per Constanza Forteza

- *Ja des d'una certa distància, com s'interpretaria l'augment de vots, bastant considerable, d'Esquerra Unida a les darreres eleccions generals a les Balears?*

- Bé, la situació és un poc complexa perquè nosaltres hem notat la pèrdua de vots d'un sector que sempre ens havia votat i que, fins i tot, triava, abans del 86, al PCIB. Evidentment, no hem perdut tot aquest electorat però si hem advertit una minva de vots d'aquest sector. A pesar d'això ens han votat 7.000 persones més que en el 89. Això vol dir que s'han incorporat molts de votants nous a Esquerra Unida i nosaltres interpretam que tenen dos orígens: uns, eren votants del PSOE i, els

Eberhard Grosske Fiol és un representant, probablement dels primers, d'aquestes generacions fruit del mestissatge entre mallorquins i estrangers, tan representatives de l'evolució sociològica recent a les Illes. Ell parla d'Esquerra Unida, la formació que lidera a les Balears, com de la força capaç de mostrar el mestissatge, la conjunció organitzada dels diferents, com a senyal d'identitat. A les seves respostes apareixen paraules i expressions com cultura verda, grups alternatius, insubmissos, minories sense organitzar, etc. En canvi, a les preguntes, potser per allò de dur la contrària, es fa incidència que el més sòlid d'Esquerra Unida encara sembla ser el nucli comunista i, just o injust, l'immobilisme que amb certa freqüència li atorguen els mitjans de comunicació. Però Grosske se'n surt. Eberhard Grosske no tenia massa temps i l'entrevista es va haver de fer durant un dinar i dinant. Però Grosske va aparèixer amb un excel·lent bon humor i la conversa no va ser tan accelerada com tot feia pensar. El bon humor era més que justificat: els resultats electorals de les legislatives, que convertiren Esquerra Unida en la tercera força política de la Comunitat, acabaven de sortir del forn. Després d'anys de feina, d'activisme des de la barrera i d'alguns períodes de depressió política, l'arribada a les institucions ja es veu molt pròxima. Si tot va com pensen, en el 95. Per tant, el que resta fins al 95 serà un temps de preparació i mobilització per aconseguir que Esquerra Unida tengui representació en el Parlament de la considerada comunitat més conservadora del país.

Eberhard Grosske Fiol té 38 anys, és casat i té dos fills. És llicenciat en Històries per la Universitat de les Illes Balears i treballa com a funcionari a l'Ajuntament de Palma. Precisament va ser a l'Ajuntament de Palma on, com a delegat de Comissions Obreres, va encapçalar una sèrie d'enfrontaments molts forts amb el que llavors era batle de la ciutat, Ramon Aguiló. Ara, després dels resultats obtinguts per Esquerra Unida a les darreres eleccions generals, Eberhard Grosske es troba en primera línia política al·l'espera que aquests resultats es tradueixin en representació institucional a les autonòmiques. Però Grosske es nega a parlar de política amb les mateixes paraules que els polítics professionals i diu que, si pogués triar, el que faria en aquesta vida seria passar l'estona amb els seus nins i pintar.

altres, són nous votants o vots provinents de l'abstenció que, davant una alternativa com la d'Esquerra Unida, s'han decidit a participar. En canvi, el votant més tradicional d'Esquerra Unida que hem perdut creim que se n'ha anat al PSOE en funció de la polarització bipartidista de la campanya que, en el seu darrer tram, va exercir una pressió molt forta sobre l'electorat amb l'objectiu de desfer l'empat que hi havia entre el PSOE i el PP. Jo crec que no tan sols hi va haver gent que habitualment vota Esquerra Unida i en el darrer moment va canviar el seu vot, crec també que el bipartidisme ens ha mossegat el nostre electorat més fidel. Afortunadament, també hi

va haver gent que va fer la reflexió inversa, fatigada davant la política del PSOE. En definitiva, una situació complexa que globalment qualificam de moderadament satisfactòria per a Esquerra Unida.

- En qualsevol cas, és una situació oberta, obre nous camins de creixement.

- Sí, sí, clar. És moderadament satisfactòria per a Esquerra Unida a tot l'Estat i un poc més per a les Balears, on crec que s'ha donat més impuls que a la resta del país. I això en unes circumstàncies més difícils perquè aquí el vot útil pesa més. Aquí, donat que mai no hem aconseguit representació en el Congrés dels Diputats, és més fàcil que la gent triï altres opcions. D'altra banda, l'espectre polític a les Balears és més complex, hi ha partits com el PSM que no existeixen a altres comunitats i, fins i tot, aquí Els Verds aconsegueixen més vots que a altres regions. De fet, a pesar que han perdut vots, les Balears és una de les comunitats on Els Verds tenen un millor percentatge relatiu de vots. Dins aquest context haver pujat de vots, haver augmentat més que mai, esser la tercera força per primera vegada... bé, llavors això és molt positiu, clarament.

"MARXETA" POLITICA

- Es podria fer una comparació entre el votant tradicional que Esquerra Unida ha perdut i el nou que ha guanyat?

- El perfil del nostre votant és bastant definit. És un votant més urbà que rural, és més home que dona, està entre els 25 i els 45 anys i pot ser des d'un treballador qualificat fins a una persona que veu amenaçat el seu lloc de feina. Bé, això seria un perfil global majoritari del nostre votant que, a més a més, sol tenir un poder adquisitiu mitjà o mitjà-baix. Pot ser que el votant que hem perdut s'identifiqui amb aquest retrat general. I pel que fa al votant nou crec que és majoritàriament jove i que adverteix una certa càrrega de renovació a Esquerra Unida, de "marxeta" dins la política, cosa que no troba en altres forces polítiques, més immobilitistes dins el sistema.

- Creu que la dreta ha arribat ja al seu marge màxim de vots a les Balears?

- Home, jo crec que sí perquè si no és així... Clar, ells tenen la dreta i el centre. S'han fet amb tot el Centre Democràtic i Social, amb quasi tota UM. Aquí, el PP ha tengut l'habilitat de fer-se amb tot el segment de centre-dreta. Més enllà d'això és molt difícil que puguem pujar més i encara hem de veure què passa amb Unió Mallorquina. UM sí que ha estat la víctima del vot útil, el PP directament els ha arraconat. Això no vol dir que els hagi eliminat, el comportament d'Unió Mallorquina a unes eleccions autonòmiques pot ser diferent, depèn de l'evolució d'aquests anys que queden i no crec que els puguem donar per morts. De fet, una recuperació d'UM podria reconstruir el panorama polític.

- Sempre s'ha dit que aquesta és una comunitat de dretes. Però, a les darreres generals, els vots de tots els partits que es poden considerar d'esquerreres són més que els vots de la dreta.

- Sí, sí, aquesta és una reflexió interessant. Aquí ràpidament confonem representació institucional amb incidència social i no és el mateix. El mecanisme electoral introdueix correccions que fan que la representació institucional dels partits majoritaris estigui sobredimensionada en relació a la seva

representació social. Però bé, podem veure que el vot progressista se n'ha anat al 50% i això planteja un repte a les forces progressistes en el sentit de convertir aquesta representació social en una representació institucional i en capacitat de reorientació de la política d'aquesta comunitat.

LA UNIÓN DE L'ESQUERRA

- I la possibilitat d'una unió, sigui conjuntural, circumstancial, provisional, pre o post electoral, de la manera que es vulgui, de les forces que representen l'esquerra, és viable o no ho és?

- Unió? De quin tipus?

- Unió, pre-acord, acord, el que sigui. És o no és possible?

- Bé, podem contestar en el sentit tan ample en el qual es fa la pregunta. Perquè aquí s'inclou des de la coalició, les noces entre partits per antonomàsia, fins l'acord puntual en el Parlament...

- ...lògicament la qüestió és si es pretén evitar l'actual dispersió dels vots de l'esquerra.

- Bé, l'única fórmula per evitar aquesta dispersió és la coalició pre-electoral. Al marge d'això jo diria que, en general, aquest és un tema molt seriós. De fet, sembla que hi ha ganes de sumar esforços. Però aquest és un tema llenegadís perquè, aquí, basta que diguis un parell de coses per estavellar-te ràpidament. En principi, Esquerra Unida té en aquest context una actitud molt oberta, som extremadament unitaris. Esquerra Unida, el seu nom ja ho diu, neix de la constatació que l'Esquerra és plural. I a una comunitat com aquesta, quan després de les eleccions s'ha plantejat aquesta qüestió, hem tengut una postura molt oberta. Tan sols tenim una condició: l'acord entre forces plurals ha de tenir un procés natural, ha de ser el resultat de l'acord programàtic. Per tant, qualsevol tipus d'acord, des de la coalició electoral, la coalició de govern, la majoria parlamentària, l'acord puntual..., s'ha de correspondre amb un consens previ en les qüestions polítiques i programàtiques. Volem fugir de l'acord fet des de d'alt que, moltes vegades, és un frau a l'electorat i que, moltes d'altres, acaba malament ja que, després, es tradueix en enfrontaments. També vull dir que a Esquerra Unida de les Balears no ens hem aturat aquí, de fet, hem llançat una iniciativa concreta: ens hem compromès públicament a dur a terme, al llarg dels pròxims mesos, un debat col·lectiu des de baix sobre la definició d'una alternativa d'esquerreres per a la nostra comunitat. És a dir, quines propostes, quina política, quin programa podem oferir a aquesta comunitat. I a aquest debat nosaltres convidam tothom, forces polítiques, persones independents, col·lectius de qualsevol tipus... tothom. Experiències com aquesta ja s'han desenvolupat per part d'Esquerra Unida a altres comunitats, a Andalusia, a Aragó... tenen la gran virtut de ser molt participatives i les propostes poden ser molt diverses. A ningú no se li demana cap condició prèvia o que accepti una formulació concreta, això que sol ser l'habitual mecanisme tancat de participació dels partits. És a la inversa, la cridada és per participar i, després, ja veurem com es pot articular organitzadament. I si en el procés s'han implicat forces polítiques, el possible acord ja no és fruit del tira-tira entre partits, on es discuteixen llocs de les llistes electorals, sinó la derivació natural d'una trajectòria. Sobre aquesta qüestió nosaltres ja hem tret, fa temps, un manifest i l'hem fet conèixer a moltes persones. El pròxim mes d'octubre,

probablement, en treurem un més concret. I es tracta, durant el curs 93-94, de treure endavant aquesta tasca i la nostra política d'aliances serà la derivació d'aquesta dinàmica.

- Joan March, del PSOE, va parlar d'acord de l'esquerra. En canvi, el PSM, almenys formalment, no ha obert la boca.

- Pere Sampol va publicar un article on rebutjava rotundament la idea d'una entesa de l'esquerra a les Illes Balears i d'una extensió de l'Entesa de Menorca a la resta de les Illes. En aquell article hi havia un ball de xifres electorals que jo no vaig acabar d'entendre. Però bé, a mi em va semblar una presa de posició interessant perquè, realment, per la nostra part no hi va haver una excessiva pressió sobre el tema i, per tant, aquesta resposta era més una actitud de cara a les contradiccions internes del PSM que en relació a les altres forces.

- Era una resposta desproporcionada?

- Bé, López Casasnovas surt des de Menorca amb la proposta de l'Entesa de l'Esquerra de les Illes Balears i, a continuació, surt l'Agrupació del PSM de Calvià que donà suport a aquesta proposta. Per tant, hi ha gent dins el PSM que veu amb simpatia una proposta d'aquest tipus. Ara, la resposta és una qüestió d'ells.

- Bé, vostè coneix molt bé aquest partit. Pensa que, a mig o a llarg termini, ells hauran d'enfrontar-se a una alternativa d'aquest tipus?

- Tot depèn de l'espai polític on vulguin jugar. Si pretenen un espai polític com el del PSM de Menorca no haurien de tenir inconvenients. Però si la seva pretensió és ocupar un espai incompatible amb propostes d'aquest caràcter, llavors en aquest cas s'hi han d'oposar. I jo crec que dins el PSM hi ha tendències de tot tipus. Però, clar, jo no puc respondre per ells i tampoc no puc fer una proposta oberta i, a la vegada, donar-los branca perquè pens que no són conseqüents. Ell són els que han de resoldre quin espai volen ocupar. Però, mentre els altres movem les peces, no poden aspirar a ocupar còmodament massa espai, finalment hauran de decidir-se.

- Però totes les forces polítiques es mouen dins una certa ambigüitat.

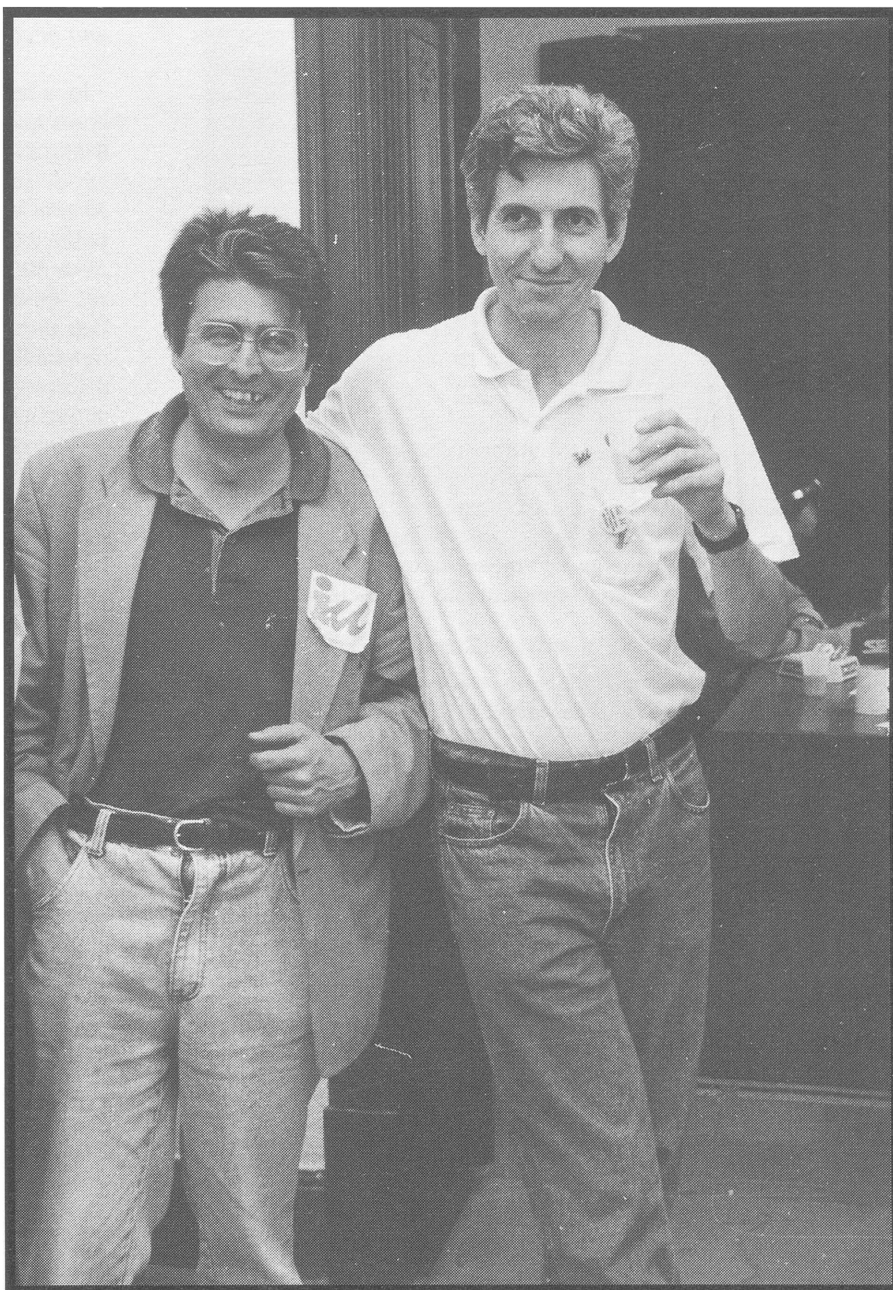
- L'ambigüitat pot ser una fórmula per a ells. Però si els altres van col·locant les peces, molt prest aquesta indefinició ja no els serà útil. Quan vols jugar a molts d'electorats, al final et pots quedar sense cap.

ANAR CONTRA CAÑELLAS NO ÉS SUFICIENT

- Al marge de l'actitud d'un partit concret, pensa que poden arribar les autonòmiques i haver-hi un ambient de pacte d'esquerreres?

- Mira, jo vull ser sincer. Abans deies que el

PSOE ha fet propostes de caràcter unitari. Idò bé, crec que el PSOE ni s'ha plantejat res ni tampoc no ha fet cap proposta real. Ells parlen d'acord post-electoral per, en definitiva i dit de manera molt gràfica, treure fora Cañellas. Cosa que ens va servir a nosaltres per dir que l'objectiu de treure fora Cañellas ens sembla en principi molt atractiu però, evidentment, no és suficient. I això és el que proposa el PSOE. Amb el PSM jo veig les coses molt complicades. Tenen l'estratègia, molt interessant, de la indefinició, però crec que la força dels fets els obligarà a concretar. No pot ser que vulguin vendre tan sols un treball amb cura a les institucions, una feina meticulosa, honrada. Totes aquestes coses estan molt bé però són insuficients a l'hora de parlar d'un producte polític a llarg termini. Esperarem a veure com es defineixen internament i serem respectuosos amb la seva proposta. I amb ells i amb altres forces polítiques tenim els braços oberts. Després hi ha el tema de Els Verds, que considerem que estam molt a prop. Esquerra Unida ha fet un gran esforç per assimilar i interioritzar els valors que representa la cultura verda dins la política. Per tant, amb tot el respecte cap a ells, he de

reconèixer que tenc algunes esperances que aquesta aproximació es pugui concretar en un futur. I amb ells intensificarem els contactes. Però torn a insistir que la nostra proposta no es limita a les forces polítiques sinó que volem una unitat des de baix, amb bases sòlides.

D'AQUÍ AL 95

- Es podria dir que Esquerra Unida ha tengut aquí la seva particular travessia del desert i que ara, després de les generals, ja ha acabat?

- No, no. La nostra travessia del desert acabarà l'any 95 quan tenguem representació. Hem de consolidar els vots que hem obtingut de cara al 95. Clar, sempre és més fàcil consolidar el vot que guanyar-lo. Ara, a nosaltres ens basta, per tenir representació a la Comunitat, que aquestes 24.000 persones ens tornin a votar l'any 95. És una tasca més senzilla que convèncer els que no ens han votat. Evidentment, hem d'intentar ampliar aquest electorat però, com a mínim, l'hem de mantenir per adquirir una presència institucional que, des de fa una dècada, li ha estat negada en aquesta comunitat a l'esquerra del PSOE. Serà un pas qualitatiu important però fins que no estigui ben fermat no podem fer la festa. Hi ha indicis per pensar que aquesta travessia del desert és a punt d'acabar-se i, de fet, pens que a les europees del 94 millorarem els resultats. Però, després, ve la revàlida de les autonòmiques i és aquí on hem de donar el gran pas. Jo veig un clima important, de simpatia, de mobilització dels nostres militants, tenim un clima molt diferent del que hi havia l'any 90. Però encara queden moltes coses a fer.

- A pesar de totes aquestes cauteles, els d'Esquerra Unida a les Balears semblen, després dels resultats, uns nins amb sabates noves.

- Home, estam satisfets. Procuram no pujar al corus dels que guanyaren les eleccions, que com sempre són tots. Volem ser un poc més prudents, però estam satisfets. Ens havíem plantejat obtenir quatre objectius, obtenir més vots que en el 89, obtenir més percentatge de vot, ser la tercera força política d'aquesta comunitat i tenir representació institucional, i n'hem aconseguit tres.

- Hem parlat de les contradiccions existents a altres partits però no de les que hi ha a Esquerra Unida, que semblen moltes i importants.

- Hi ha una qüestió que convé que tots tenguem clara. A Esquerra Unida mai no hi haurà unanimitats ni tan sols semi-unanimitats. Per exemple, a Esquerra Unida mai no passarà això que ha passat tantes vegades al PSOE, amb executives elegides amb el 95% dels vots en els congressos. I això per dues raons fonamentals: una, perquè els nostres mecanismes orgànics per prendre decisions, per votar, són d'una proporcionalitat estricta, tants de vots tens, tants de delegats tens i tanta representació tens a l'executiva. Per tant, les nostres diferències sempre seran més visibles perquè les minories són respectades religiosament i garantides estatutàriament. I, a més a més, hi ha una raó política: Esquerra Unida és una formació essencialment plural. Mai no tendrem unanimitat. I el dia que n'hi hagi serà dolenta perquè això voldrà dir que hem fracassat en el nostre intent d'articular la pluralitat i la diversitat. I bé, què passa? Això vol dir que vivim una situació idíl·lica, sense problemes? No. Jo crec que,

col·lectivament, no donam la talla a l'hora de transmetre a la ciutadania el fet que som una formació plural que sap compatibilitzar, amb uns nivells mínims de tranquil·litat, aquesta pluralitat amb les possibilitats de convivència normalitzada. Els conflictes s'han dut moltes vegades a un nivell excessivament exarcebat, en alguna ocasió han provocat reaccions visceralis i, per part dels diferents corrents, s'han utilitzat mecanismes propis de l'antiga política, és a dir, la instrumentalització dels mitjans de comunicació com una manera per incidir en el debat intern i no com a expressió natural d'una posició política. Jo crec que aquestes coses s'han de corregir i que Esquerra Unida té davant aquest repte. I, juntament a la meua crítica -que en el darrer consell federal jo vaig expressar cruament, a la minoria i a la majoria-, la gent s'ha d'acostumar que a Esquerra Unida hi ha pluralitat i que mai no direm amèn tots junts.

LA IMATGE D'ANGUITA

- En general, en quasi totes les formacions polítiques té un pes extraordinari el líder. En el cas d'Esquerra Unida sembla que també i, a més a més, la imatge d'Anguita és la d'una persona una mica doctrinària, no excessivament flexible.

- Jo, a les entrevistes, no som massa hàbil perquè no dic les coses que hauria de dir, per exemple, hauria d'haver estat més triomfalista a l'hora de parlar dels nostres resultats. Bé, en el cas de Julio Anguita també diré una cosa que no hauria de dir. Jo som una persona que tenc en molta estima, personal i política, Julio Anguita. Això mediatitza el meu judici, però bé, no és bo que ho digui però crec que no és ni tan sols estirat, ni sec. És una persona bastant normal i bastant divertida, com a bon andalus que és. Això en el tracte personal, s'adverteix ràpidament. Però, clar, quan ell actua com a coordinador d'Esquerra Unida té molt clar que no és tan sols Julio Anguita el que està en un miting o davant les càmeres. Ell adopta una actitud que no es correspon massa amb el seu talant personal i que creu que és la que ha de mantenir dins la dignitat de la posició que representa. I equivocat o no, fent-se més simpàtic o més antipàtic, això és el que fa. És una persona que, en el tracte directe, cau bé a la gent, té un grau de simpatia molt superior al d'Esquerra Unida com a organització i en aquest sentit tira de nosaltres cap a d'alt. Ara, efectivament, li dona un aire polèmic davant determinada gent, provoca certa prevenció. I és dogmàtic i inflexible políticament? Jo crec que no, ha estat batle durant dos períodes i, precisament, es va distingir pel joc que va donar a l'oposició, pel caràcter dialogant i tolerant amb l'antagonista. Aquesta va ser una de les senyes d'identitat del seu govern municipal. El que passa és que és una persona dialogant que combina això amb una fidelitat extraordinària a una sèrie de principis. Ell dimitirà, se n'anirà a ca seva, tot, abans de caure en una contradicció amb si mateix. És una persona que es vigila a si mateixa, és un honrat militant. Aquesta combinació a mi m'agrada. Perquè ni m'agrada el dogmatisme d'aquell que es pensa que sempre té raó ni m'agrada naturalment el polític xicle que sempre s'adapta a la circumstància, a l'electorat, a la correlació de forces del partit. Té uns principis que poden ser vàlids o no, però que si n'ha de renunciar s'estimarà més deixar el càrrec, renunciar a l'excedència del MEC i tornar a donar classes.

- Però, al marge de la forma de ser, sembla que Anguita prové d'un món molt determinat, amb una formació política molt marcada i combativa que potser no acabi d'agradar a mentalitats d'esquerra diferents.

- Anguita no és una persona que, per consideracions electorals, renunciï al seu passat. Està orgullós de la seva trajectòria política i, en aquest sentit, no fa concessions. Ara bé, hem d'anar alerta amb tot això de l'esquerra clàssica. S'equivoquen completament els que identifiquen la majoria i la minoria dins Esquerra Unida amb el que és vell i el que és nou. Hi ha una posició de major o menor radicalitat i, si ens situam en relació al PSOE, de major o menor proximitat als socialistes, però no de vell o de nou. És veritat que amb la majoria hi ha els sectors més dogmàtics o, diguem, més antics d'Esquerra Unida. Però dins la majoria també hi són els sectors més nous, per exemple els de caràcter eco-socialista, els insubmissos, els que critiquen més radicalment el sistema polític i les maneres clàssiques de fer política. Tot això és dins la majoria, no dins la minoria. I es crea una situació una mica contradictòria, magmàtica, i no es pot fer una identificació simple. I el que fa Anguita en la direcció del PCE i d'Esquerra Unida és absolutament innovador. L'experiència d'Esquerra Unida no es correspon en res a la d'un pensament immobilitista o antic. Esquerra Unida és un invent, no hem copiat res a ningú.

- I que li sembla la manera d'actuar del president Cañellas. Per exemple, la manera com va fer el darrer canvi de l'executiu balear?

- Bé, respon al que dèiem abans, al cesarisme en els partits. Els canvis pretenen que Cañellas tengui un govern estrictament a la seva mida. S'han eliminat les persones amb pes polític i amb certa capacitat de discutir al president. I jo imagin que, en els Consells de govern, a Cañellas li bastarà una mirada per fer callar un conseller. Ni tan sols farà falta discutir amb ells. De vegades, perquè molts de consellers saben que el seu únic mèrit és que Cañellas els ha triat, no poden oferir cap trajectòria política. Simplement és una relació de fidelitat i clientelisme. I d'això aquest govern en sap molt perquè n'ha fet amb el conjunt de la societat de les Illes. Aquí, una de les claus del bon funcionament del PP és la xarxa d'interessos que s'ha creat en torn el govern, aquesta mescla política i econòmica.

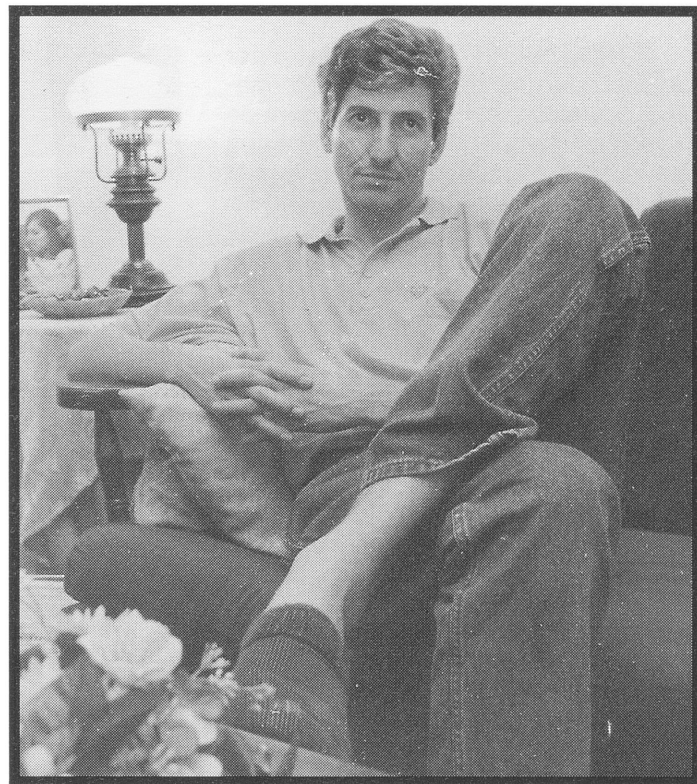
ELS OBJECTIUS

- Si Esquerra Unida governàs a les Balears, a quins temes donaria preferència?

- En primer lloc, donaríem preferència clara a la promoció de l'ocupació i a l'eliminació de la precarietat laboral. Tenim una taxa d'ocupació precària superior a la del conjunt de l'Estat i aquesta ja és bastant superior a la del conjunt europeu. Els bons nivells de renda mitjana d'aquesta comunitat no es corresponen amb uns nivells semblants de benestar social. Aquesta renda mitjana alta es combina amb una distribució molt dolenta de la renda, amb una mitjana salarial baixa i amb precarietat en l'ocupació. En segon lloc, intentaríem corregir un model de creixement essencialment desenvolupista, típic d'aquesta comunitat, que ha tengut un preu molt alt des del punt de vista ecològic i de destrucció del territori, un recurs que no és renovable. Finalment, hi ha el tema institucional: nosaltres ens hem oposat al pacte autonòmic PP-PSOE i, en conseqüència, intentaríem rompre el sostre competencial que marca aquest pacte i arribar a la capacitat de les comunitats més desenvolupades en aquest aspecte.

- I Eberhard Grosske, després de tants d'anys fora de l'arena, es veu ja amb un peu a les institucions?

- Home, no tenc perquè ser jo. A més a més, tenc l'esperança que en els pròxims anys s'incorpori molta de gent a Esquerra Unida. Es tractaria de gent molt vàlida que, en aquests moments, no està organitzada. El meu desig és que dins Esquerra Unida hi hagi, en el 95, molts de dubtes sobre com fer les candidatures electorals perquè ens trobem davant un nombre important de persones i que, per tant, hi hagi un debat sobre això. I a mi, encara que sembli que m'apunt un tant de modèstia una mica fals i a pesar que m'encantaria veure Esquerra Unida a les institucions locals i autonòmiques, m'importa bastant poc la meua posició personal en aquest tema.

- En qualsevol cas, impacient fins al 95, no?

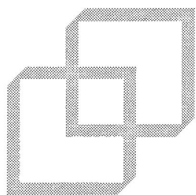
- Mira, ara faré una altra reflexió que no hauria de fer. Jo em resisteix a marcar-me una fita. O sigui, a dir, oh! en el 95 entrarem a l'Ajuntament de Palma, en el Parlament, i bé, ja està. I res d'això només és una passa. Quan una força política pretén canviar la societat, el seu funcionament, els seus valors, etc., és important tenir una representació institucional però...

- ...bé, parl amb Eberhard Grosske, i és de suposar que té humanes i raonables expectatives.

- Les humanes expectatives d'Eberhard Grosske passen més per trobar temps per pintar que per una altra cosa...

- I què és el que pinta?

- Vaja, pensava que era més famós. Bé..., pint coses d'entrada dolentes. Faig retrats i és molt difícil, és complicat, necessites molta tècnica. Però qualche amic m'ha pagat algun dibuix i, de veritat, ha estat una satisfacció personal. Evidentment no pels doblers però sí pel que significa de reconeixement a la teua feina.

FUNDESCOOP

Fundación
para el Desarrollo
del Cooperativismo
y la Economía Social

FUNDESCOOP

Agents de desenvolupament local, un curs de gran projecció social

FUNDESCOOP ha organitzat a per aquest curs que ve, una activitat formativa novedosa: els estudis "d'agent de desenvolupament local", una figura que es justifica plenament a les Balears a causa de la seva realitat socio-econòmica. Cal pensar que els agents han de ser els conductors de les iniciatives empresarials d'un determinat municipi o territori i ser capaços de plantejar alternatives de producció i comercialització, per la qual cosa hauran d'estimular un canvi d'actitud tant empresarial com social. És a dir, els agents treballen directament sobre l'entorn socio-econòmic que, en el cas de les Illes, és el mateix que dir sobre una societat dirigida al turisme i amb un alt nivell de renda per capita, però que es troba immersa en una situació de crisi del model de creixement.

Els treballs dels agents de desenvolupament local és detectar les mancances i els impactes que uns determinats models econòmics poden causar sobre la societat. A les Balears per exemple són clars uns fets que s'han de tenir presents a l'hora d'engegar qualsevol treball d'aquest tipus:

- Una excessiva dependència de les fluctuacions de sector serveis.
- Un estret ventall d'iniciatives en el primer i segon sectors econòmics.
- Un escàs desenvolupament d'empreses d'economia social.
- Una gran dificultat per aprofitar, atès al seus nivells de renda, els beneficis i subvencions que proporcionen els programes d'actuació europeus.
- Una marcada estacionalitat de la població activa.
- Un accentuat contrast de desenvolupament entre les zones costeres i l'interior de les Illes.

La complexitat de les funcions que té encomanades un agent de desenvolupament fa necessari que tenguí una formació específica, perquè ha de ser un excel·lent coneixedor del territori on desenvolupa la seva tasca, sigui a un

Seu de FUNDESCOOP a Palma

CALENDARI CURSOS FUNDESCOOP

FUNDESCOOP, a partir de setembre de 1993, organitza, com a centre col·laborador de l'INEM els següents cursos:

Nº Curs	Nom	Nº hores	Dates previstes
566	Gestió Empresarial Coop.	200	13-9-93 a 19-11-93
567	Gestió Empresarial Coop.	200	13-9-93 a 19-11-93
568	Direcció Empresarial Coop.	350	13-9-93 a 31-1-94
569	Direcció Empresarial Coop.	350	19-11-93 a 8-4-94
570	Direcció Empresarial Coop.	350	19-11-93 a 8-4-94

Agents de desenvolupament (400 hores) Nº 457

Dates previstes: 6-9-93 a 9-2-94

Informació i inscripcions a les oficines INEM i a FUNDESCOOP

GOVERN BALEAR

PLA DE MODERNITZACIÓ DEL COMERÇ

FUNDESCOOP Organitza:

"La qualitat del Servei"

(50 HORES)

Destinataris:

15 persones relacionades amb el comerç, que vulguin conèixer les formes de captació del client i la qualitat del servei.

Matèries:

Psicologia de la comunicació.
Merchandising.
Tècnica de mostradors.

Dates previstes:

Del 28 de setembre al 30 d'octubre de 1993.

Horari:

De 15 h. a 17 h. de dilluns a divendres.

Matrícula:

7.500 pts.

Professorat:

Ceferino Gómez (Decorador), Dolores Socías (Tècnica Marketing)
i Mª Antònia Oliver (Psicòloga).

INFORMACIÓ I INSCRIPCIÓ:

FUNDESCOOP

C. SANT MIQUEL, 68 A 5^È. TEL. 72 72 58. PALMA

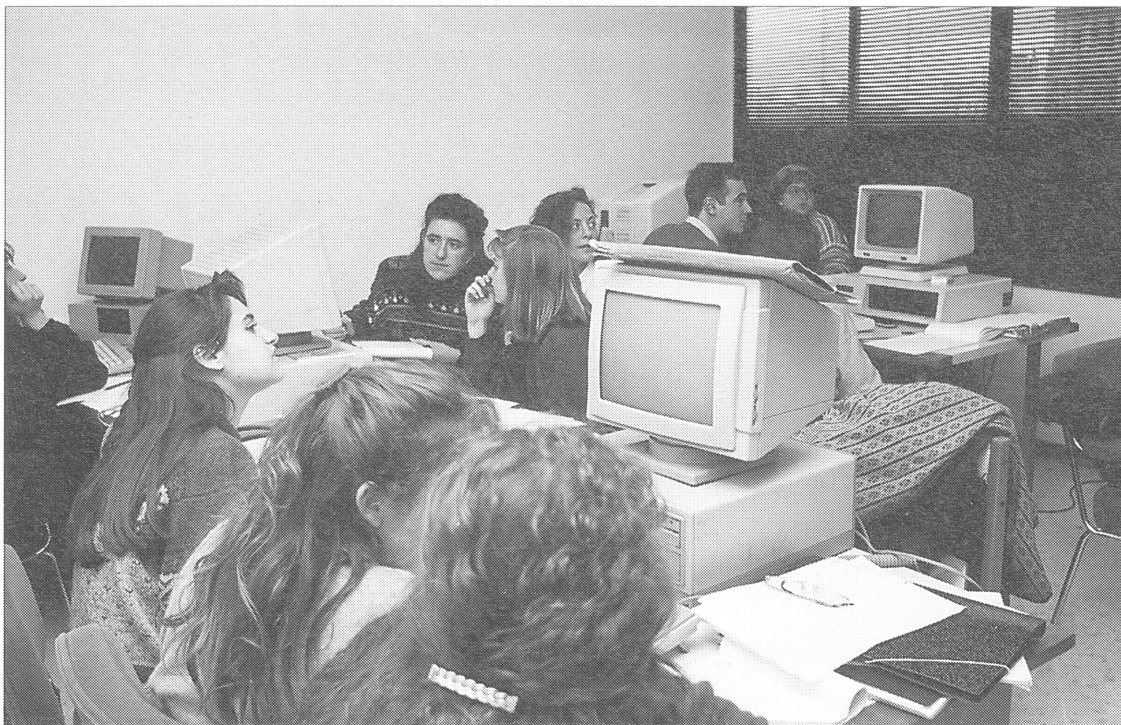
Amb el suport de:

**Conselleria
de Comerç i Indústria**

municipi o a una mancomunitat. Haurà de saber els recursos econòmics i socials disponibles, així com la possibilitat de generar recursos exteriors procedents de les distintes administracions públiques, des de la local fins a la Comunitat Europea, sense oblidar ni l'administració central ni l'autònoma.

És per això que FUNDESCOOP ha dissenyat aquest curs de 400 hores per cobrir la necessitat de dotar les nostres illes d'aquests professionals capaços d'investigar i d'analitzar la situació socioeconòmica per projectar iniciatives de reconversió empresarial i potenciar empreses en el camp de l'economia social. Es tracta d'un curs que per les seves característiques va dirigit a persones amb titulació mitjana o llicenciades.

Per aquest motiu es valoraran dos criteris fonamentals i absolutament complementaris a l'hora de seleccionar els

Aula d'Informàtica a FUNDESCOOP

integrants del curs: en primer lloc, l'experiència personal en el món de l'empresa i en treball de gestió. I, en segon, l'experiència de treball social que, en aquest cas d'agents de desenvolupament local, té tanta importància

com l'anterior, perquè un aspecte fonamental de la seva missió serà la capacitat per valorar i mobilitzar els recursos humans, és a dir, tenir una capacitat d'anàlisi que va més enllà dels estrictes coneixements tècnics.

Curs de gestió i direcció empresarial

El programa de gestió que imparteix FUNDESCOOP està pensat per a la formació d'un grup de quinze alumnes que, després de fer el curs, puguin assumir llocs de responsabilitat en el món empresarial. En aquest sentit és bàsic que es compaginin les classes teòriques amb les pràctiques per assimilar tots els tipus de coneixements que els seran necessaris per a la seva futura activitat professional.

Aquest curs va dirigit a alumnes que es trobin en situació d'atur amb una formació de nivell alt, si bé no es requereix cap titulació específica perquè poden haver assolit aquest grau de coneixement tant per via acadèmica com per la pràctica.

El curs pretén dotar els alumnes d'una formació ajustada a les necessitats d'una empresa mitjana, tot subratllant els aspectes pràctics de la gestió, la qual cosa fa que els alumnes puguin sentir-se protagonistes del seu propi aprenentatge.

Els objectius bàsics són els següents:

- Conèixer les particularitats dels distints tipus d'empresa i la manera com influeixen en el seu funcionament.
- Familiaritzar els alumnes a tot tipus de documentació empresarial.

- Gestionar una empresa d'acord amb la normativa establerta i saber moure's en circumstàncies extremes.

- Manejar els comptes i interpretar els distints estats que pot travessar una empresa per definir la política a seguir.

- Aprofitar al màxim les qualitats del personal que forma part de l'empresa i aconseguir la seva motivació perquè treballi amb la major disposició i ànim per al rendiment de l'empresa.

- Tenir coneixement d'una base legislativa en temes de seguretat social i laboral per adaptar l'empresa als canvis que es produeixen en unes legislacions tan dinàmiques com les nostres.

- Introduir l'alumne en el món de la informàtica i en el seu ús pràctic, com a element bàsic d'una empresa moderna.

- Analitzar els impostos que afecten l'activitat empresarial: IVA, IRPF, IAE, i Societats.

- Fer recerca sobre les tècniques de "marketing" per dissenyar un propi pla comercial.

En definitiva, l'objectiu final del curs és que l'alumne sigui capaç d'interrelacionar les diferents àrees funcionals de l'empresa i analitzar-ne les variants, la qual cosa és, en definitiva, la clau de l'eficàcia empresarial.